

מהדורת קרן טללי מכה

שנה י' (תשפ"ו)

אוצר פניני גאוני הדורות והחסידות

◆ פתח ◆

מאמרים נבחרים משכיות חמדה, שווים לכל נפש
מכוונים ומרוממים ככתבם וכלשונם מתוך הספרים הקדושים

זהר המבאר

הכתר והמכוד

בהוצאת ישיבת "אביד יעקב"
מוסדות "אור מאיר ושמחה" טדי"ה
ע"ש מ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביחצדא זיע"א

יד | קרבת ה' מיוחדת
בימים אלו
מילתא הדת' א

יר | כשאליהו הנביא נחליך לעזרה
נצוץ ארה חסדי לפרשת השבוע
ספור ויהלום

ז | כח התפילה בהתלהבות
להודרת השפעות
איצר פניני החסידות

העלונים: ספור ויהלום • מילתא חדתא • ובחדת בחיים • אביד יעקב • מכתלי בית הדין • שו"ת כהלכה • בעל העקידה

מפרגמי אורייתא

פינחס תשפ"ז

תיקונו של צלפחד

"ותקרבנה בנות צלפחד וגו' אבינו מת במדבר וגו' פי בחטאו מת" (במדבר כו א-ג)
 איתא בגמרא (שבת צו): "תנו רבנן, מקושש זה צלפחד וכו', דברי רבי עקיבא. אמר לו רבי יהודה בן בתירא, עקיבא, בין כך ובין כך אתה עתיד ליתן את הדין. אם כדבריך, התורה כיסתו ואתה מגלה אותו, ואם לאו - אתה מוציא לעז על אותו צדיק." ויש להבין, הרי לכאורה באמת טענה חזקה היא זו, ולמה לא חשש לה רבי עקיבא.

כדי לפרש את הדברים, יש לנו להקדים בזה את דברי הנוראים של הרה"ק בעל החידושי הרי"ם זיע"א בספר הזכות. ידועים דברי רבינו האריז"ל, כי מחמת חטא מכירת יוסף נעשה פגם גדול בעולם, ומחמת פגם זה נהרגו עשרה הרוגי מלוכה, אשר כל אחד מהם היה מכוון כנגד אחד מן השבטים. והנה, הגדול שבכל עשרה הרוגי מלוכה היה רבי עקיבא. על כך כותב החידושי הרי"ם סוד גדול ונפלא, כי גם התלמידים שהעמיד רבי עקיבא בזקנותו היו שייכים לתיקון חטא מכירת יוסף בידי השבטים. כי הנה רבם רבי עקיבא מסר נפשו על תיקון זה, וכפי שנאמר לרבי ישמעאל כהן גדול מאת האיש לבוש הבדים, כי גזירה היא מלפני שוכן מרומים, כי לא נמצאו בכל הדורות קדושים וצדיקים כמותם לתקן חטא זה. אולם מלבד עשרת הנהרגים, עמדו שלושה תנאים קדושים אשר לא נהרגו עימם, אלא סייעו לרבם רבי עקיבא להשלים את התיקון, והם רבי יהודה בר אלעאי, רבי יוסי, ורבי שמעון בר יוחאי, העומדים כנגד שלושת השבטים הקדושים שהיו ראשי המעשה - יהודה, שמעון, ויוסף. כי אף שיוסף נמכר ולא היה מן המוכרים, גם הוא שייך לתיקון זה.

והנה צלפחד היה מבני מנשה, מזרעו של יוסף. ומיהו שגילה את סודו - רבי עקיבא, אשר רבי יהודה היה אחד מתלמידיו. ומה שלא חשש לטענת רבי יהודה בן בתירא, הוא משום שכבר ידע את פנימיותו של תלמידו הגדול רבי יהודה, אשר עוסק בתיקון מעשי יהודה ויוסף, ואם כן שוב אין לחוש לזה.

כי הנה כבר גילה רבינו האריז"ל בספר ליקוטי הש"ס (מסכת שבת), כי נשמת צלפחד נתגלגלה באותו חסיד, אשר עליו מסופר בגמרא במסכת שבת (דף קנב): "מעשה בחסיד אחד שנפרצה לו פרץ בתוך שדהו, ונמלך עליה לגודרה, ונזכר ששבת הוא, ונמנע אותו חסיד ולא גדרה. ונעשה לו נס, ועלתה בו צלף וממנה היתה פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו." ומי היה אותו חסיד, רבי יהודה בר אלעאי היה, "כי צלף חד היינו צלפחד, והיתה מזה פרנסתו, כי הוא תיקן מה שקילקל מקודם".

ואם תאמר מה לו לרבי יהודה ולצלפחד, אשר היה משבט מנשה. והרי לפי החידושי הרי"ם בא רבי יהודה בא לתקן את חלקו של יהודה.

אך הנה הביאו התוספות (בבא בתרא קט: ד"ה 'אפילו') מן המדרש (ראה תרגום יונתן, במדבר טו לב), כי המקושש זה צלפחד, ולשם שמים נתכוון. ונראה, כי ראה צלפחד כי עץ יהודה אינו מחובר דיו עם עץ יוסף, וכאב לבו על מציאות זו. ומשום כך הלך וקושש עצים, לחבר את עץ יוסף עם עץ יהודה, למען יהיו לאחדים בידו. מעתה מבואר היטב כי בשעה שבא רבי יהודה יחד עם חבריו התנאים ועם עשרה הרוגי מלוכה לתקן את ענין השבטים, עמד ותיקן גם את חטאו של צלפחד.

(מתוך "עינים מאירות" להגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

מאור ושמש | קשם שהקרבנות נקרכו ברעותא דנפשא ולבא פו על התפלה להיות מעמק הלב בהתלהבות ובתשוקה א
 לקוטי הלכות | שיכות קריאת פרשתנו בה מזפרים הכנעת בלעם על ידי פנחס וענני המועדות - לימי בין המצרים א
 אהבת שלום | פח התפלה בהתלהבות להורדת השפעות א
 אור המאיר | הלמוד מננות צלפחד לעבודת הבורא א
 פתוחי חותם | 'פינחס' אותיות 'פני חס' ולכן גם הקב"ה חס על פניו ג
 לקוטי שיחות | באור שיכות אלהו הנביא לבשורת הגאולה על פי החלוק בין משה ואלהו ג
 קדשת מרדכי | טעם נפלא לכך שזכה פנחס דוקא לכהנה ג
 זרון קדוש | כפי ההזירות בסור מרע זוכים לעשה טוב ג
 בת עין | העקר אמונה שהבורא עושה הכל וממילא לא חפץ יותר ממה שיש לו ג
 קדשת לוי | משה רבנו בקש מהשם יתברך שיצמיד לישראל מנהיג שילמד עליהם תמיד זכות ד
 אוהב ישראל | ג' בחינות בכלל ישראל - שרפים, חיות הקדש, אופנים | 'שרפים' - צדיקים שלפם בושר ושורף לקב"ה בכל רגע ד
 לקוטי תורה | על ידי אתערותא דלתתא נמשכת בחינת הבטול ד
 פתוחי חותם | התפלה במקום קרבן ולכן צריך להתפלל בזמנה ובכונה ה
 בית אהרן | טהרת אמירת הקרבנות ה
 בוצינא דנהורא | פח ההתעלות התמידית - מעמידת ישראל בהר סיני ה
 רמתיים צופים | בהר סיני נעשה גמר והתקשרות שיקבל הקב"ה קרבנות ישראל ה
 לקוטי דברי ישראל | המעט שישאר עושים מתוך קשי וטרדות עולם הזה חשוב יותר מעבודת המלאכים ו
 נחל יצחק | אין להתרעם על בריאת והסתת היצר הרע אלא להודות לבורא ותברך על ההזדמנות להפכו לטוב ו
 אור לשמים | ישפח מעונותיו בעת התפלה ויתפלל בשמחה ו
 שפע חיים | שבתות בין המצרים היו אצל צדיקים גבוהות ומרוממות יותר מקל שבתות השנה ז
 ויקרא יצחק | העושה מצוה מעבר לחיובו מקבל שכר על פי הדין ז
 דברי מרדכי | פינחס קבל שכר מפלג שלא על פי הדין ז
 פתנות אור | עמידת הפנהים הגדולים מזרעו של פנחס ז
 הר סיני | אמירת וברפת 'שלום' לאלהו ז
 עוד יוסף חי | הסתרתו של פנחס מעיני הבריות קדם שנתגלה בשם אלהו ז אמרי אש | קנאתו של פנחס פאלו רק הוא נצטנה עליה ח
 מקרא מפרש | ענותו של יהושע להצניע כל מעשיו ומדרגותיו ח
 חדושי הגרי"ז | שאר כל הנביאים לא יכלו לשאל בעצמם את ה' ח
 ויאמר שאול | שכרו של היושב בתענית ח
 בני יששכר | מחילת עונות לכל המשתתפים בברית מילה ט
 יעלת חן | נתינת שלום לאלהו מלאך הברית ט
 חתן סופר | שכרו של פנחס להיות מלאך הברית ט
 דרך חיים | הזמנת אלהו הנביא והכנת פסאו לברית מילה ט
 מעשי צדיקים ט
 ספיר ויהלום | הארה חסידית מן הפרשה יב

לרכישת ספרים מרוכזת ולמוסדות:
 מוישי: 052-7110200 | עזרא: 052-7110900

קו מענה הלכה
 02-803-9999
 או במייל: rav@abiryaakov.com

קו השיעורים - קול הלשון: 03-6171077

מתחילים את היום!
 הניחז היומי מבית עוז וזהר - אור לישרים

ישרות לסייל האישי | להצטרפות: newsletter.mechubarim@gmail.com

קו השיעורים - קול הלשון: 03-6171077

נושאים בפרשת פנחס

שיכות הפרשה לימי בין המצרים

מאור ושמש

רבי קלונימוס קלמן עפשטיין זיע"א
כשם שהקרבות נקראו ברעותא דנפשא
ולכא כו על התפלה להיות מעמק הלב
בהתלהבות ובתשוקה

ועתה בעונותינו הרבים שבטל התמיד ואין לנו לא מזבח ולא קרבן, ואין שייר רק התורה הזאת, הבטיח לנו הקדוש ברוך הוא כשנעסק בפרשת הקרבנות מעלה עלינו כאלו הקרבנים, על דרך 'ונשלמה פרים שפתינו' (הושע יד ג), וגם תפלה תקנו במקום התמידין (ברכות כו:).
על כן כמו שהיו בתמידין ישראל במעמדן, כמו כן עתה שהתפלה היא במקום התמיד, צריך האדם להתפלל עם הצבור, וכשם שהקרבנות נקראו ברעותא דנפשא ולכא כן צריך התפלה להיות מתוך עמק הלב בהתלהבות ובתשוקה.

התחזקות יתרה בתורה ותפלה בימי בין המצרים

וביותר בזמן הזה בין המצרים צריך האדם להתגבר כארי לתורה ולתפלה, כי כשהאדם מתעורר עצמו בעת הזאת בתורה ותפלה הוא פועל התקרבות הגאולה יותר מכל השנה, כמו שאמרנו לעיל, על ידי שהאדם מתגבר בעת הזאת בעבודתו הוא מביא את הקדוש ברוך הוא כביכול לידי תרטה.

טעם קריאת פרשת פנחס בימי בין המצרים

לכן קבעו לנו חז"ל לקרות פרשת פנחס בין המצרים – כדי שנקרא פרשיות כל הקרבנות לעורר למעלה ענין הקרבנות שכלם כונתם להביא את הקדוש ברוך הוא כביכול לידי תרטה כמאמר חז"ל הביאו עלי כפרה. גם כל העולמות היו נוטלין חלק מכל קרבן וגם הסטרא אחרא נטלה חלקה ויביום הפפורים היו שולחין שעיר לחלקם, ובחג הסוכות היו ישראל מקריבין שבעים פרים בשביל השבעים שרים כדי שיהיה להם קיום בעולם.

על כן אנו קוראין עתה פרשת הקרבנות על פניה זו גם כן להראות לשרי האמות מה שגרמו על ידי קטרוגם, אשר גם לעצמם גרמו רעה, כי כשהיה בית המקדש קיים היו מקריבין עבורם קרבנות להמשיך עליהם גם כן שפע להראות להם שלא יקטרגו עוד יותר, ובפרט שאנו

קוראים אותה בשבת קדש שאין להם כח כל כך לקטרג.

על כן אנו פועלים על ידי קריאתנו פרשה זו בין המצרים שאנו מביאים את הקדוש ברוך הוא כביכול לידי תרטה, וגם השרי אמות אין מקטרגים כל כך, ועל ידי זה בכל שנה בעת הזאת נבנית מעט קומת השכינה – עד שיעזר השם יתברך, שנקרא פרשה זו בעת הזאת בכל פנות נפשנו בלתי לה' לברו על פניה הנ"ל, בודאי יצמח מזה גאולה שלמה (ר"ה עוד בפסוקים):

לקוטי הלכות

רבי נתן מברסלב זיע"א

שיכות קריאת פרשתנו בה מצרים
הכניעת בלעם על ידי פנחס ועניני
המועדות - לימי בין המצרים

על כן קורין פרשה זאת בין המצרים, כי כל החרבן היה על ידי חטא העגל, שהוא פגם הרצון שהיה בשבועה עשר בתמוז וכו', ועל כן קורין אז פרשה זאת, שהוא הכניעת בלעם הרשע על ידי פנחס שקנא קנאת ה' צבאות וכו'.

ועל כן מבאר בפרשה זאת כל הקרבנות תמידין ומוספין של כל הימים טובים. כי כל הימים טובים הם מקראי קדש שקוראים ומגלים את הרצון, שכל זה נשמע על ידי בחינת פינחס שהכניע ועקר את בלעם הרשע שהוא בחינת מצח הנחש, שכל זה הוא בחינת תקון חרבן בית המקדש ששם עולין לרגלים ששם עקר הארת הרצון וכנ"ל.

ועל כן קורין זאת בין המצרים, כי כל זה הוא תקון החרבן של בין המצרים. כי על ידי בחינת פינחס נזכה שיהיה נשמע קול הקריאה של יום טוב שקורא את הרצון, שעל ידי זה יתפגן הכל ונזכה לשוב לארצנו ולבנות את בית מקדשנו במהרה בימינו אמן (ברכת השחר ה"ה):

שלמות כונת התפלה

אהבת שלום

רבי מנחם מנדל מקוסוב זיע"א
כח התפלה בהתלהבות להורדת
השפעות

זה האשה אשר תקריבו לה' (כח ג). יש

לפרש על דרך זה, דהנה על ידי תפלה בהתלהבות יכולין להמשיך השפעות דרך מעבר היסוד, מדת יוסף, שהוא הצנור המעביר השפעות, על דרך הכתוב (בראשית מב ו) 'יוסף הוא וגו' הוא המעביר'.

ועל כן תפסו חז"ל (ברכות לב.) בשליח הצבור לשון 'העובר לפני התבה', כי שליח הצבור על ידי תפלתו יכול להמשיך השפעות פנודע, ועל ידו עוברים כל השפעות, והוא הצנור המעביר השפעות בחינת יסוד, מדת יוסף.

ועקר ההתלהבות היא בלב פנודע, וזהו מאמר הכתוב (שמות ג ב) 'בלבת אש', פרוש שעקר האש וההתלהבות הוא בלב, ועל ידי ההתלהבות שבלב נולד נענועים בהאברים החיצונים [וכו'].

לעורר את ההתלהבות בכל עת

ועל כן צריך כל איש המשכיל להסתכל בעצמו אם אש תוקד בקרבן, ואם זוכה לראות זאת בפנימיות לבו, אזי עדין צריך להזהר שלא תכבה, שלא יהא חס ושלום כיון דשבק לה מעמיה ואזלא, ועל כן צריך לראות לנפח בכל פעם מחדש האש וההתלהבות, וזה נעשה על ידי שפלות והכניעה.

על דרך משל להרוצה לנפח באש הגשמי, צריך לשחות עצמו למטה בכדי שיעורר יפה אש השלחבת, וככה ממש מבשרי אחזה אלוה, שצריך האיש המשכיל להשפיל ולהכניע את עצמו עד מאד, בכדי שיעורר התלהבות מחדש. (פרשת פנחס):

אור המאיר

רבי זאב וואלף מז'טומיר זיע"א

הלימוד מננות צלפחד לעבודת הבורא

בפסוק אבינו מת במדבר, והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קרח, כי בחטאו מת ובנים לא היו לו, למה יגרע שם אבינו וגו', ונקרב משה את משפטן לפני ה', ויאמר ה' אל משה כן בנות צלפחד הברת (כו ג-ה).

להיות הפלל מנח בניינו, שפללות ספור התורה ישנה בכל אדם ובכל זמן, ומכרח לומר ששענות בנות צלפחד ישנה גם כן בעבר וזהו ועתיד, ואם כן איך יכול האדם להמציא דברי החכמניות ודרשניות בעצמותו, הנוגע לעבודתו יתברך.

עבודת הלב בתפלה עומדת לנו עתה במקום הקרבנות

והנראה בהקדם נעים זמירות ישראל, 'משפיל לאיתן האזרחי, חסדי ה' עולם אשיקה, לדר ודר אודיע אמונתך בפ' (תהלים פט א-ב), והפננה, להורות עקר עבודת האדם, איזה עבודה שבלב זו תפלה (תענית ב), העומדת לנו עתה במקום הקרבנות, כנאמר וינשלמה פרים שפתינו' (הושע יד א).

חשיבות הפננה בתפלה

ואם כן מה מאד צריך האדם ללמד סדר העבודה, להוציא דבור לפני אלהים בשלמות, לדבק פנימיות מחשבתו ותנועות איבריו אל האותיות היוצאים מפיו, במלוי הארה עליונה מקדימת המחשבה וכו'.

דברי התקוני זהר | שלמות המחשבה מכניסה חיות באותיות התפלה

ואיתא בתקונים (תיקון יא כו), 'ונהר יחרב ויבש' (ישעיה יט ה), ודרש, 'יחרב' בבית ראשון, ויבש' בבית שני. ונראה לרמז בדבריו הקדושים, שקאי על המחשבה ובחינת הדבור, המורים שמי ההיין, בית ראשון ובית שני, בית ראשון אות ה' ראשונה משם הוי"ה ברוך הוא, ובית שני אות ה' אחרונה מלכות בחינת הדבור, וצריך איש הנלכב בהוציא דבור לפני אלהים, לצרף שם הוי"ה ברוך הוא, באמצעות דבורו, כמו שדברנו מזה כמה פעמים, ואם אין מחשבתו דבוקה לאותיות היוצאים מפיו, אזי האותיות המה חרבים ויבשים מכל טוב, ואינם פורחים לעילא. **כי** כָּל־זֶה נקוט בדרך, והוא כָּל־גְּדוּל לתורה ולתפלה, רעיונותיו ומחשבותיו הטהורים שחושב אף להוציא הדבור, הן המה החיות של האותיות, ואם לאו כמתים נחשבו, בלא חיות כלל.

רכוז המחשבה ופנייה מהכלי העולם בצת התפלה

ולכן תנו לב להתבונן מה החטא גורם, באם מחשבותיו משוטטים בתערובות חצונים מהכלי עולם, כאשר ענינו רואות רבן דעלמא, אפלו בשעת תורה ותפלה, מחשבותיהם טרודים ובהולים, לחשב מחשבות לעשות בזהב ובכסף, ומאת ה' שכות לוח לבם, ואינם זוכרים אם עומדים בבית או בחוץ, והרגל לשונם נקטו, ואוי לאותה בושח וכלמה, מתי יעזרו משנתם, כי יכול להיות שישנו שינת עולם, כל ימיהם החרוצים על פני אדמה וכו'.

ועל כן מה מאד צריך איש הישראלי, הרוצה לגשת אל עבודת הקדש פנימה להתפלל לפניו יתברך, להתבונן בפנימיות מחשבותיו, טרם בואו אל בחינת

הדבור, כמה רעות גורם בהוצאות אותיות יבשות מפיו, ואז אין רשומו נבר, לא למעלה ולא למטה, ותועלתו נכזבה לפעל כלום, כי תורתו וגם תפלתו תועבה.

בנית מלות התפלה - הדמיון לבונה בית מאבנים

והטה למשל אונך, אם רוצה האדם לומר תבת אדון, ידמה בנפשו פאלו אות א' עומד במקום אחר, ואות ד' במקום אחר, ואות ו' גם כן במקום הרחק מאד, ואות י' במקום אחר, מפרדים ומפזרים, והוא רוצה ללקטם ולצרפם יחד, אחד אל אחד יחדיו ידבקו.

כמו הבונה בית אבנים, צריך לחפש ולקט תחלה אבנים מהרבה מקומות, ואם יראה הרוצה שאין האבנים דומים זה לזה, אזי משנה ומחלק עד שיהיה העקוב למישור, ולפעמים צריך להשליך איזה אבן, ולקח אבן אחר תחתיו, להיותם שוים בדומה אחד בכמות ואיכות, בכדי שלא יפריד בין הדבקים.

קל וחמר להקפדה שצריכה להיות בבנין אבני מלות התפלה

ועתה תחזה לקחת מוסר השכל, אם לבנין הגשמי שאין בנינו בנין עולם, מעשהו בחריצות וזריזות ותחבולות רב, פשיטא וקל וחמר בבנין עולם, הינו כשבונה בתים בתורה ותפלה, שגם שניהם חיי עולם וחי' שעה, מה מאד יבנה הבונה הבתים ותבות בצרופים טובים מפארים, וידמה בנפשו פאלו האותיות הפנויים לאבנים, המה פרודים ומפזרים בהרבה מקומות, ואין אות אחת דומה לתחתיה, וצריך לסתתם ולהחליקם עתה טרם הבנין, להשליך מהם הפעור והדומה, ממחשבות זרות, ואחר כך ללקטם, לעשות מהם בתים ותבות, ולצרף האבנים ככה יהיה הבנין, אם האבנים המה גדולים וטובים, בכמות ואיכות, גם גדרו ובנינו יהיה גדול ומפאר וכו'.

רמז דברי התקוני זהר

ומעתה תשפיל לדעת דברי קדש התקונים, ורזא דמלה ונהר יחרב ויבש, 'יחרב' בבית ראשון, ויבש' בבית שני, כי בודאי אם בסוד מחשבתו יחרב, בלא לחלוחית הארה. יבוש ודאי בבית שני, בחינת הדבור, האותיות המה יבשים מכל טוב, ואינם פורחים לעילא, כמבאר, ומאומה אין בידו וכו'.

רמז כל הנ"ל במאמרן של בנות צלפחד

ומעתה תשפיל לדעת, ששענו בנות צלפחד שישנה תמיד בכל אדם ובכל זמן וכו'. ולפי ענינו יתפרש הענין, אבינו מת במדבר, עת בא דבורו להוציא לפני אלהים

בתורה ותפלה, לא די שלא הניח את נפשו, לקנות שלימותא כנזכר בפתיחת דברינו, אדם השלם במדותיו ובעבודותיו הטובים, הם המוסיפים לו כח ועז באמצע תורתו ותפלתו, וגורנו נעשה כמעט המתגבר, אלא עוד זאת, מת במדבר, במלוא דפוימיה, להוציא אותיות ריקנים ויבשים מכל טוב, כנזכר דברי התקונים וכו'.

ונגמרו בדבריהם, מה הגורם ככה שנפל הנופל ומת בבחינת הדבור, ונתנו טעם, והוא לא היה בתוך העדה הנוצרים על הוי"ה, כלומר שייצא מכלל עדה הקדושה הנוצרים יומם ולילה, כל מגמת נפשם בתורה ותפלה, לקשר הדבור לקדימת המחשבה בקשר אמיץ וחזק, בכדי שתבנה ותכונן צרוף שם הוי"ה ברוך הוא באמצעות הדבור, כמבאר לנו כמה פעמים, אשר כזה תולה במעשהו בחוץ, בעבודותיו הטובים לעשותם בהתקשרות ודבקות הבורא, וכיון שייצא מכלל העדה הנוצרים לצרף צרוף שם הוי"ה ב"ה, כחטאו מת לעת בא דבורו בתורה ותפלה.

ובנים לא היו לו, נודע (ב"ר ל ח) מעשים טובים של צדיקים נקראים בנים, וכאו לשלל אביהם שמות במלוא, ולא היה לו עבדות טובות להגן עליו, ולזה רמזו, למה יגרע שם אבינו, ולכאורה יש לדקדק, מהראוי לומר נחלת אבינו, אשר כל עצמם באו בהלכות טוען ונטען עבור נחלת אביהם. **וכלפי** דברינו יתפרש שפיר, 'למה יגרע שם אבינו', שם ממש, מוסב על צרוף שם הוי"ה שהיה ראוי שתבנה ותכונן באמצעות הדבור, עתה שמת במדבר, יגרע שם הוי"ה מאבינו ודאי, ולזה כאב לבם של חכמינו, לשאל לפני משה רבנו, הנה לנו אחזה, לנו דיקא, שיהיה להם אחיזה בהוי"ה ברוך הוא, ולא יגרע מהם וכו'.

באור ויקרב משה את משפטן לפני ה' מה כתיב, ויקרב משה את משפטן לפני הוי"ה, ונתעוררו חז"ל (סנהדרין ח), ראוייה היתה פרשה זו להכתב על ידי משה, אלא שזכו בנות צלפחד ונכתבה על דן, והפננה להיות שהרגישו מה החטא גורם, בנעדר שמירת הלשון וטהרת המחשבה בפרטי העבודות, אזי נעשה מת דבור, ולכן זכו וטהרו את עצמם בבית ובחוץ, לעשות הכל בהתקשרות ודבקות הבורא ברוך הוא, וזאת הגורמת הערכות מחשבות טהורות וקדושות, להוציא דבור לפני אלהים, ונעשה צרוף שם הוי"ה ברוך הוא.

ולזה בא הרמז, ויקרב משה את משפטן לפני הוי"ה דיקא, ללמדם אפן היותר איך

נאים בצרופים טהורים וקדושים, עד שזכו לעשות צורף פרושה בתורה באמצעות דבוריהם, ודו"ק ותבין הענין:

ולזה בא הרמז, כן בנות צלפחד דברת, ותרגום 'אות בנת צלפחד ממללן', וקנו שלמות בעצמותם, להוציא דבורים

לבנות ולצורף שם הו"ה ברוף הוא בשלמות, ולעשות צרופים קבועים בתורה, באמצעות כשרון הפעלות וכו'.

פרשת פנחס

את הפהנה והיתה פנתו שלמה, לכן זכה לברית פהנת עולם, והבן:

צורר את המדינים (כמו זכור שמור, רש"י) (כה יז)

זכרון קדוש

רבי שלמה דוד יהושע מסלונים זיע"א
כפי הזהירות בסור מרע זוכים לעשה טוב

צורר את המדינים. פרוש רש"י: כמו זכור ושמור. רמז בזה לשתי ענינים, סור מרע ועשה טוב. באותה מדה שהאדם יותר סור מרע, בחינת 'צורר את המדינים', הוא זוכה יותר לעשה טוב, דהיינו זכור ושמור, כי הא בהא תליא:

והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על
ה' בעדת קרח וגו' (כו א)

בת עין

רבי אברהם דב מאברוטש זיע"א
העקר אמונה שהבורא עושה הכל וממילא לא חפץ יותר ממה שיש לו

זהו כלל גדול בעבודת ה' ותברך, שצריך כל איש ישראל להאמין באמונה שלמה שהבורא ברוך הוא אחד יחיד ומיוחד בתכלית היחוד שאין כמוהו בשום פנים, והוא לבדו אלהינו היה הנה ויהיה, מנהיג ובורא לכל הברואים ומשגיח עליהם בפרטי פרטות, והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים.

וכשכא לביחנת אמונה זו, אין לחפץ ולהשתוקק לשום דבר בעולם, רק יהיה כל חפצו ומגמתו והשתוקקותו למלאות רצון הבורא ותברך, ולא לחפץ יותר מרצון הבורא ותברך שמו, כי צריך להאמין אם רצון הבורא ותברך לתת לו זה הדבר, בודאי היה נתון לו בלתי מניעה, ואם אין בזה רצון הבורא, למה יגע את עצמו להביל ולריוק ללא יועיל.

הבורא רוצה רק להטיב ואם יש חסרון תלה מצד המקבל

וזה פונת חז"ל שאמרו (אבות פ"ד מ"א) איזהו עשיר השמח בחלקו. הינו ששמח ברצון הבורא ואינו חפץ יותר.

ממש. שיכותו של אליהו הנביא לבשורת הגאלה, מוכנת גם על פי המבאר בהחלוק בין משה ואליהו.

שמושה רבנו, אף על פי שפשוט נמלא הבית פלו אור, הרי זה לא חדר בהגשמי עצמו, שלכן היה גופו טעון קבורה, מה שאין בן אליהו, בחינת (ובגמטריא) ב"ן, שפעל הזכור בגופו הגשמי, ועד שפלה בסערה השממה.

וזהו הקשר לגאלה העתידה, שענינה הוא 'וראו כל בשר' (ישעיה מ ה), שהבשר הגשמי יודבק כל כך עד שיראה אלקות. **וענין** זה התחיל מזמן אמירת 'הנני נתן לו את בריתי שלום'. ועל דרך המבאר במקום אחר, שמיד לאחר מתן תורה היתה יכולה להיות הכניסה לארץ (על ידי משה ולתמיד) – אלמלא הענינים שהיו ביניהם.

ועל דרך זה כאשר נתן הקדוש ברוך הוא לפנחס פהנת עולם, נתן לו את בריתי שלום, היתה יכולה להיות כבר הכניסה לארץ על ידי יהושע ולתמיד, גאלה שלמה – שלפניה ישנו הענין דפנחס זה אליהו, מבשר הגאלה.

אלא פיון שלא זכו – היו כל הענינים שארעו עד ש'כלו כל הקצין', ובמהרה כמינוי כבא אליהו הנביא מבשר טוב – ביאת משיח צדקנו, ויגאלנו בגאלה האמתית והשלמה (ח"ב עמ' 610):

והיתה לו ולזרעו אחריו ברית פהנת עולם
(כה יא)

קדשת מרדכי

רבי משה מרדכי מלעלוב זיע"א
טעם נפלא לכך שזכה פנחס דוקא לכהנה

צריך להבין מדוע זכה פנחס דוקא בכהנה פתגמול על מעשה זה. אלא הענין, שבכל עשיית מצוה אם מתערכת איזה פניה שהיא אין העשייה שלמה ואינה עולה למעלה. והנה פנחס בעת קנאתו לה' והרג את זמרי היה יכול לעלות על דעתו איזה פניה לשקר בגשמיות או ברוחניות, אבל ענין הפהנה בודאי לא עלה על דעתו, פי הרי הדין מפרש (ברכות ל"ב:) פהן שהרג את הנפש לא ישא את כפיו, ומכיון שלא אסיק אדעתיה שיקבל

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי. לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום (כה יא-יב)

פתוחי חותם

רבי יעקב אביחצירא זיע"א
א. 'פינחס' אותיות 'פני חס' ולכן גם הקב"ה חס על פניו

אפשר לרמז דפינחס אותיות 'פני חס', דידוע, דהעובר עברה ומכל שפן גלוי ערוה, כדוחק רגלי שכניה, ולא חס על כבוד קונו, והנה זמרי בן סלוא לא חס על כבוד קונו, ופינחס, קנאת ה' צבאות היא שהביאתו לדבר זה, והכניס עצמו בסכנת נפשות בשביל כבוד ה'.

וזה שרמז הקדוש ברוך הוא למשה באמרו, **פינחס**, אותיות 'פני חס', דהיינו זה חס על פנים שלי, ולפיכך גם אני בשביל כך השבתי את חמתי מעל בני ישראל, לכן גם אני אעשה לו הדבר הזה, והוא, לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום, דהיינו גם אני חסתי על פנים שלו ולא ישלט בו מלאך הפנות, וזהו שלום ממלאך הפנות.

ב. פינחס היה ניצוץ מיוסף וניצוץ מיתרו

עוד, פינחס בן אלעזר בן אהרן, אפשר לרמז, פינחס גימטריא 'בן יוסף', בן אלעזר בן אהרן גימטריא 'בן יתרו', לרמז מה שכתב בלקוטי האר"י ז"ל (פרשת ורא, ובשער הגלגלים הקדמה לב), דפינחס יש בו ניצוץ מיוסף וניצוץ מיתרו, וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (סוטה מג.) על פסוק (שמות כה) 'מבנות פוטיאל', מבנות יוסף שפטפט ביצרו, ומזרע יתרו שפטטם עגלים לעבודה זרה. נמצא, פינחס הוא בן יוסף ובן יתרו, ובא הרמז בכאן להורות דזכות הצדיקים האלה היתה בעזרו:

הנני נתן לו את בריתי שלום (כה יב)

לקוטי טיחות

רבי מנחם מענדל מליבאוויטש זיע"א
באור שיכות אליהו הנביא לבשורת הגאלה על פי החלוק בין משה ואליהו
פנחס – זה אליהו (ילקוט רמז תשעא), ש'בוא לבשר אודות הגאלה העתידה בקרוב

וקדשה, או ללמד קצת או להתפלל ולתן צדקה וכדומה, וזאת המחשבה טובה בא להם רק מבחינת אותן הצדיקים אשר בתורת ה' חפצם אשר הם בחינת חיות הקדש - מהם נמשך להם זו המחשבה טובה.

'איש אשר רוח בו' - בחינת חיות הקדש

וזהו מה שכתוב במעשה מרכבה (יחזקאל א ט) 'כי רוח החיה באופנים', הינו שהחיות של האופנים נמשך רק מרוח החיות הקדש. וכן ובהנשא החיות ינשאו האופנים לעמתן. ומשה רבנו עליו השלום היה רצה נאמן לישראל ובקש מהקדוש ברוך הוא שיפקד על ישראל רצה טוב ונאמן, ולזה השיב לו ה' יתברך 'קח את יהושע איש אשר רוח בו' - הינו רוח החיות הקדש וכמבאר. כי משה היה בסוד נשמה ויהושע בסוד רוח. והבן כל זה היטב:

וידבר ה' אל משה לאמר, צו את בני ישראל ואמרת להם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחחי תשמרו להקריב לי במועדו (כח א-ב)

לקוטי תורה

רבי שניאור זלמן מליאדי זיע"א

על ידי אתערותא דלתתא נמשכת בחינת הבטול

אש היא העלאה ממטה למעלה, ואחר כך נמשך בחינת בטול. וזהו לחמי לאשי, 'לחמי' - ישראל מפרנסין כו' (וזהו ח"ג טו), כמו שהמאכל משיב את הנפש להתפשט בגוף. 'לאשי', שעל ידי אתערותא דלתתא, אש ה' נעשה למעלה אש יוד - להיות יורד אש שלמעלה כו'.

והיגו 'את קרבני', את - צרופי אותיות שמא' עד תי"ו - קרבני - נעשו קרובים אצלי ממש להיות שורה בהם גלוי אלקות ואור אין סוף ממש על ידי לחמי לאשי, שמאש ה' נעשה אש יוד, שם מ"ה נמשך ממש לתוכו, והוא בבחינת מלכות דאצילות, שם ב"ן, כי כל ישראל בני כו' (שבת פי"ד מ"ד).

ריח ניחחי, מלמטה למעלה מעורר מחינ דאבא, שבגלות הוא בחינת שנה, והסתלקות וריח הוא המעורר כו', 'ניחחי' הוא לשון הורדה ולשון מנוחה, המשכת הבטול כו'. הינו בחינת קול דממה דקה שהוא למעלה אפלו מבחינת אש יוד כו'.

תשמרו - שמור זו משנה (רשי" דברים יב כח), שיהיה בחינת כלי לגלוי אור אין סוף

שהוא 'בשר' ודם, הצטרכות של אדם בפרנסתו, ומחמת זה הוא לפעמים אינו עובד ה' בתמידות.

וזהו שאמר יפקד ה' אלהי הרוחת לכל בשר - כלומר שופט ומנהיג שילמד תמיד זכות על ישראל, כמו שאפה לומד זכות על האדם שאינו עובד אותך בתמידות, כן בקש משה שיעמד מנהיג לישראל שילמד תמיד זכות על ישראל. וזהו יפקד ה' אלהי הרוחת לכל בשר, כמו שאפה 'אלהי הרוחת לכל בשר' ואתה מלמד זכות עליהם, כן פקד איש על העדה, שמנהיג לישראל יהיה גם כן מלמד זכות על ישראל:

ויאמר ה' אל משה קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו וסמכת את ידו עליו (כו יח)

אוהב ישראל

רבי אברהם יהושע העטל מאפקט זיע"א

ג' בחינות בכלל ישראל - שרפים, חיות הקדש, אופנים | 'שרפים' - צדיקים שלבם בוער וסורף לקב"ה בכל רגע

'יפקד ה' אלהי הרוחת' וגו' 'יהושע וגו' אשר רוח בו' וגו' (טו-יח). הנה בבחינת כללות ישראל ישנו בחינת שרפים וחיות הקדש ואופנים. שרפים נקראים - אותן הצדיקים אשר בכל עת ורגע לבם בער בקרבם מגדל התלהבות ותשוקות ואהבתם וינאדם להבורא ברוך הוא וברוך שמו הנכבד והנורא, ובכל עת מוסרים נפשם וגופם לעבודתו יתברך, אלו הם בחינת שרפים והם בסוד נשמה.

'חיות הקדש' - תלמידי חכמים צדיקים העוסקים בתורה

ובחינת חיות הקדש - הם אותן הצדיקים אשר חפצם בתורת ה', ובתורתו יתגורר יומם ולילה לשמה ללמד וללמד לשמור ולעשות, הם המה הנקראים חיות הקדש, כי התורה היא עץ חיים היא למחזיקים בה, והוא החיות הקדוש והנצחי, והם בסוד רוח.

'אופנים' - בעלי בתים הטרודים במו"מ וחוטפים מידי פעם דברי קדשה

ואופנים - הם הבעלי בתים כשירי ישראל, בעלי משא ומתן, והמה בסוד נפש, כי כללות ישראל הם גם כן בבחינת קומה שלמה עם נפש רוח נשמה. ואופנים הוא מלשון גלגל החוזר בעולם זה עולה וזה יורד, והם טרודים בכל עת בעסקי פרנסת ביתם, ולפעמים בא להם מחשבה טובה וכשרה לילך ולשמע ברכו

וכמאמר הזהר הקדוש (ח"ג רכו) 'ומשביע לכל חי רצון' (תהלים קמה טו), מיכלא דמסקני דאינון שבעין מרצון הבורא יתברך ולא מגו מכלי ומשתי סגי. עכ"ל.

וזהו כלל גדול, שלא להשתוקק רק לרצון הבורא יתברך, ולא להתאוות לשום תאוות עולם הזה יתרה. כי זאת נודע שטבע הטוב להטיב, וכמאמר חז"ל (פסחים ק"ב) יותר ממה שהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק, וזה הוא עקר בריאת העולם בגין דיתקרי רחום וכו' (וזהו ח"ג רנו:).

וצריך האדם לתלות העדר הדבר וחסרונו בעצמו של המקבל, כמאמר ו"ל (קידושין פב) הרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי. וכדאמרין בתפלת ראש השנה 'הטוב והמטיב לרעים ולטובים', כי בודאי טבע הטוב להטיב לכל, באשר היה פנות בריאת העולם, רק כשבא ההשפעה אל המקבל היא נשתנה לפי ערך הכלים אשר הוכנו לקבל ההשפעה, וזהו הרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי.

הרוצה יותר ממה שה' רוצה נקרא 'עלי' והשעיר בא לתמו הדבר

וזהו העקר שיהיה רצונו כרצון הבורא יתברך שמו ולא יחפץ יותר מרצונו חס ושלום, ומי שחס ושלום משתוקק יותר מרצון הבורא יתברך, זאת הבחינה נקראת 'עלי', כי הוא רוצה שיהיה כפיכול ממעל לרצונו יתברך.

וזהו שכתוב בעדת קרח (כו ט) 'בהצתם על ה', הנעדים על ה', כי רצון הבורא ונורה שלא יהיה בהם בחינת כהנה, והם רצו שיהיה בהם בחינת כהנה, וזהו 'על ה', ממעל לרצונו כפיכול:

יפקד ה' אלקי הרוחת לכל בשר (כו טז)

קדשת לוי

רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א

משה רבנו בקש מהשם יתברך שיעמיד לישראל מנהיג שילמד עליהם תמיד זכות

הכלל, יש ללמד זכות על ישראל מה שאינם עושין רצון הבורא בתמידות כמלאכים, מחמת שהם טרודים בפרנסתם. וזהו שאברהם אבינו היה איש חסד והיה מלמד זכות, ולכך נתן להם להמלאכים לאכול, להראות להם הצטרכות בשר ודם כדי שלא ילמדו חובה על ישראל.

וזה שאמר משה 'אל אלהי הרוחת לכל בשר' (לעיל טז כב), שהאדם מחמת

בית אהרן

רבי אהרן מסרלין זיע"א

טהרת אמירת הקרבנות

בזמן שבית המקדש היה קיים היה תמיד של שחר מכפר כל עברות של הלילה, ותמיד של בין הערבים מכפר על עברות של יום, והיו מגנים ומנקים מפלעון ולכלוכים.

ועכשו רחישת שפתים ערכים עלי בקרבנות, פי אמירת הקרבנות בקר וערב הוא מנקה ומטהר, כמאמר הזהר הקדוש (ח"ג כב): 'מדכי גרמיה בקורבנין, ומדכי הוא לשון זכוף ונקיון, ולשון דכדוכה, שצריך לשפר לבו בעת אמירתם ולשוב לה'.

וזהו את קרבני לחמי לאשי, כי העקר הוא בחינת אש וחמימות בשעת אמירת הקרבנות והקטרת, וכזה מעלה הכל לרצון, כי כל הניסודות יורדים למטה, רק יסוד האש עולה למעלה:

עלת תמיד העשיה בהר סיני לריח ניחח אשה לה' (כח ו)

בוצינא דנהורא

רבי ברוך ממעזיביו זיע"א

כח ההתעלות התמידית - מעמידת ישראל בהר סיני

עלת תמיד העשיה בהר סיני. פרש הרב הקדוש רבי ברוך ממעזיביו ז"ל, דמה שאיש הישראל יכול לעלות תמיד להשם ותברך בכל עת שירצה, זה נמשך מעמידה שעמדו ישראל על הר סיני:

רמתים צופים

רבי שמואל משינובה זיע"א

בהר סיני נעשה גמר והתקשרות שיקבל הקב"ה קרבנות ישראל

שמעתי מכבוד קדשת אדמו"ר וכו' מורנו הרב שמחה בונם מפרשיסחא פרוש הפסוק 'עלת תמיד העשיה בהר סיני', הינו שנגמר כך ונעשה התקשרות - ובלשון אשכנז הוא 'אפגימאכט' - שיקבל הקדוש ברוך הוא קרבנות ישראל (תנר"א פ"ב):

ונשלמה פרים שפתינו. וצריך האדם להיות זהיר מאד בתפלתו בכל עת, וזהו שלא יעבר עליו שום זמן תפלה, דכמו שבקרבן אמרינן עבר זמנו בטל קרבנו, כך הדין בתפלה, דהפעלה שעושה תפלה זו אינה עושה התפלה הנבאה אחריה. וגם כן כשיבוא להתפלל, צריך שיכונן את דעתו לתפלה ורקא בלי שיפנה לבו לשום מחשבה אחרת, דומיא דקרבן, דמה אשם לדעת אף יסורין לדעת (ברכות ה.).

דהנה כל הדינין והקטנות על ידי התפלות מתמתקים, וכן נמי הקדיש הוא מתבר שלשלאין דפרזלא, וכל זה צריך אדם לכוון דעתו, דהעקר תלוי בקבוצת הלב, כמו שנאמר (דברים י"א ג) 'ולעבדו בכל לבבכם', דעבודה שבלב זו היא תפלה.

יש להודרו לתפלה | התפלה וענית אמן גורמים ליחוד

ועקר הכל, התפלה היא צריכה וריזות גדולה, ולפיכך אמר כאן שבא לרמוז ענין התפלה במלת 'צו', דכל צו הוא לשון זרוז מיד ולדורות, ולפיכך אמר צו שהוא לשון זרוז גדול, שיהיו וריזים וזהירים הרבה בתפלה. והנה התפלה רמוזה במה שכתוב ואמרת אלהם, מצנה התלויה באמירה, והיא התפלה.

צו את ראשי תבות גימטריא 'אמן' שהוא גימטריא 'הנו"ה אדנ"י', שעל ידי התפלה וענית אמנים דקדישים וברכות התפלה מתחדדים ועיר ונוקבה שהם הנו"ה אדנ"י, ולפיכך התחיל ב'צו את' שהוא ראשי תבות גימטריא 'אמן'.

התפילה מכניעה את הסטרא אחרא | שלמות הכוונה

ואמרת אלהם את קרבני לחמי. את קרבני לחמי ראשי תבות קל"א, גימטריא סמא"ל, דעל ידי תפלה נכנע סמא"ל. וממקומו הוא מכרע, ד'קלא' הוא תרגום 'קול', וכן לשון נופל על לשון, דעל ידי קלא שהוא קול התפלה, נכנע סמא"ל שהוא גימטריא קל"א, והינו אתי קלא ומבטל קלא. עוד, בני ישראל ואמרת אלהים סופי תבות גימטריא ת"פ, דעל ידי תפלה נכנעת ליליית שהיא גימטריא ת"פ.

את קרבני לחמי לאשי. דקדוק הלשון בכנוי באמרו 'קרבני', 'לחמי', 'אשי', להורות בא דצריך האדם שיהיה דעתו ולבו שלם בתפלה, וזהו 'קרבני' - לי, לשמי. 'לחמי' - לשמי. 'לאשי' - בלי שום מחשבה זרה:

בבחינת 'אשי', וכמאמר רז"ל (תנר"א פ"ח) כל העוסק בתורה הקדוש ברוך הוא שונה כנגדו, ודברי אשר שמתו בפיד' (ישעיה נט כא) ממש, שזהו 'את קרבני', כי הרי האבות היו חג"ת, הן הן המרובה, ומשה בחינת בטול, ועל דמות הכפא דמות כמראה אדם כו' (יחזקאל א כו), בחינת הרוכב כו'.

וכל זה הוא מבחינת משה, בחינת בטול, דמות כמראה אדם, בחינת רוכב שהוא יסוד אבא, ונחנו מ"ה כו'.

ואיך יגיע האדם לבחינת בטול, הוא על ידי צו את בני ישראל, שבחינת משה ישפיל עצמו וימשך למטה שיהיה בצומת וחבור, ועל ידי זה ואמרת אלהם - אמירה בחינת אבא, שיהיה ודברי אשר שמתו בפיד'.

להקריב לי במועדו, מועד לשון ונועדתי (שמות כה כב), 'אשר לא יעדה' כו' (שם כא ח). יעוד, ומועד, ונועד, הפל לשון יעוד ויחוד וחבור, שכל המשכות הם מבחינת שבת, קדש הוא לכם (שם לא י), בחינת אבא, אף הוא על ידי יום טוב, מקרא קדש, בחינת אבא.

אלא שגם שם הוא התלבשות אבא באמא כו', פסח מלמטה למעלה הוא בחינת אברהם. תפלת שחרית תחלה עולם העשיה עד ברוך שאמר, פסוקי דזמרה הוא עולם היצירה, ויוצר אור בריאה, ותפלה הוא בטול והמשכה מלמעלה למטה. מה שאין פן מנחה, לשון מנוחה, שאין שם אלא תפלת י"ח בלבר.

וערבית יש בו גם פן קריאת שמע ותפלה, אלא שאין מאריכין, לפי שיעקב כלול משניהם. וגם תפלת שחרית כלולה עקדת יצחק באברהם כו'. וגם מועד לשון וכפלה תעדה כליה' (ישעיה ס"א) שהוא לשון עדי וקשוט, בחינת פתר כו':

צו את בני ישראל ואמרת אלהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחחי תשמרו להקריב לי במועדו. (כח ב)

פתוחי חותם

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

התפלה במקום קרבן ולכו צריך להתפלל בזמנה ובכוונה

אפשר לרמוז, דהתפלות כנגד הקרבנות נתקנו, כמו שנאמר (הושע יד ג)

להסתכל בשני בחינות הנ"ל, 'מנשה' לשון שכתה כמו שכתוב 'כי נשני אלהים וכו' (בראשית מא נא), ובחינה ב' 'אפרים', לשון אפר ים, דהינו הכנעה, כמו שאמר אברהם אבינו עליו השלום 'ואנכי עפר ואפר' (שם יח כז), וצריך האדם לזכר בשני בחינות הנ"ל תמיד להנצל מיצר הרע:

שבתות בין המצרים

שפע חיים

רבי יקותיאל יהודה מצאנו זיע"א

שבתות בין המצרים היו אצל צדיקים גבוהות ומרוממות יותר מכל שבתות השנה

ראו אצל צדיקים שהשבתות של ימי בין המצרים היו שבתות גבוהות ומרוממות יותר מכל ימות השנה. היו כמה חסידים ואנשי מעשה שנסעו אל רבותיהם רק בימי בין המצרים, וגם אצל זקני הק' מצאנו זיע"א היו צדיקים קדושי עליון שנסעו אליו רק בימים אלו.

כי השבתות הללו נשגבים ונעלים מאד. ימים אלו בהם סמוך מלך בבל וכבש את ארץ ישראל שרף את בית המקדש וחלל את היכל ה' הם ימי ספנה ובכל שנה ושנה בימים אלו מתעורר הזמן, והקטרוג מתגבר בשמים וכו'.

כי בזמן שבני ישראל בשפל המדרגה יש עליהם התעוררות דינים. אכן דוקא בימים שפלים אלו, מאיר השם יתברך אור הקדושה אצל הצדיקים יותר מכל ימות השנה, שיוכלו לרומם ולהגביה את נשמות בני ישראל ביתר שאת לכסות ולהגן עליהם מפל פגע וצרה, משום שכאמור לא מזכירים עוונות בזמנים שבני ישראל בצער.

לכן נסעו חסידים בימים האלו להסתופף בצל הצדיק, להיות נחבאים בצלו של הצדיק שמסוכך עליהם להנצל מפגעי הזמן ומפל צרה וצוקה, דוקא בימים הנמוכים הללו מתרוממים הצדיקים יותר מכל ימות השנה ומראים להם עולמות עליונים גבוהים ורמים שם לא מגיע שום פגע וקטרוג, שום מסטין ומחבל, ומשם הם ממשיכים רחמים וישועות על בני ישראל:

וחביבה היא לפני המקום יותר מכל דבר שבעולם.

וזהו שאמר הכתוב 'ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך' (דברים ו ה), ואמרו רז"ל (ברכות נד.) בשני יצריך ביצר טוב וביצר הרע. פרוש שלא די בכך שתאהב את השם יתברך ותודה לו על היצר טוב שהנחיל לך, אלא צריך אתה לאהב את השם יתברך גם כן ולהודות לו על שברא לך יצר הרע, על מנת להלחם בו ולהכניעו, ולעשות עמו יקר וגדלה לבורא כל עולמים השש ושמת ומתפאר בעבודה קדושה זו (עהפ"ס יום תרועה):

אור לשמים

רבי מאיר מאפטא זיע"א

ישכח מעונותיו בעת התפלה ותפלה בשמחה

בני יוסף למשפחתם מנשה ואפרים (כו כח). נראה לפרש, כי האדם צריך להוסיף בכל יום בעבודת הבורא ולהתגבר על יצרו. ועקר בהתלהבות הן בהתורה או בתפלה או בעשיית המצוות.

כי היצר הרע משתוקק תמיד להקר לבות בני אדם חס ושלום, ובא אצל אדם בשני בחינות. דהינו כשאדם עומד בתפלה או בעשיית איזה מצוה, בא היצר הרע להוכיח אותו איך שגרוע מאד ואיך אתה רוצה לקרב להשם יתברך, עד שפמטט שאדם מיאש עצמו מהסתפח וכו'.

ובעת הזאת אין לשמע לו, וצריך האדם לשכח בעת ההוא מה שעשה מהעונות ותפלה בשמחה, וזה הבטיח לנו הקדוש ברוך הוא (ישעיה מט טו) 'גם אלה תשפחנה', דהינו העונות, כמו שכתוב (שמות לב ד) 'אלה אלהיך', 'תשפחנה' בעת ההיא, שצריך לעבד השם יתברך בשמחה.

ובחינה ב', כשאדם צריך להיות בהכנעה כנגד מי שגדול ממנו כדי לקבל ממנו דברי תורה ומוסר, דרך היצר הרע להגביה ולהנשא לאדם ומודיע לו כמה מעלות טובות שיש לו, ועל ידי זה אדם נצוד חס ושלום ברשתו, ובעת הזאת צריך להיות בהכנעה גדולה, וצריך להשיג בעיני השכל שלא יהיה נלכד חס ושלום בעצת היצר הרע.

הרמז בלשון הפסוק

וזה פרוש 'בני יוסף למשפחתם', דהינו שמוסיף והולך בכל יום, צריך

חזק ונתחזק

לקוטי דברי ישראל

רבי ישראל ממונדז'יץ זיע"א

מעט שישראל עושים מתוך קשי וטרדות עולם הזה חשוב יותר מעבודת המלאכים

כאלה תעשו ליום שבעת ימים לחם אשה ריח ניחוח לה' (כת כד). הנה ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים (וזהו ח"א ט). וזהו לחם אשה ריח ניחוח לה', 'לחם אשה' – הינו של ילוד אשה, הוא ריח ניחוח לה', כי יהיה מה שיהיה אף מעט מזעיר, אף אם הוא מתוך טרדות עולם הזה חשוב וספון ויקר הוא לפני המקום.

ומשום הכי אין מלאכי השרת אומרים שירה מלמעלה עד שאומרין ישראל שירה מלמטה תחלה (חולין צא.), אף שהשירה של המלאכים צלולה וזכה יותר בלי שום פניות וטרדות המחשבות, ולא כן אנתנו דרי מטה לא ימלט שלא יהיה באיזה מחשבות הטרדות והדאגות, אף על פי כן דוקא השירה שלנו הוא היקר למקום יותר משירת המלאכים ומטעם הנ"ל.

וגם המלאכים בשמים ממעל משתוקקים לעבודת ה' זו שלנו, כמו שאמר אבי אדוני מורי ורבי זצוק"ל 'וכלם מקבלים עליהם על מלכות שמים' (תפילת שחרית), וכי איך שיש אצל המלאכים על, אף שהם משתוקקים ומקבלים עליהם באהבה וברצון שיזכו גם הם להקדיש ליוצרים מתוך על וטרדות כעבודת של ישראל, והבן:

נחל יצחק

רבי יצחק אייזיק מזוטשקא זיע"א

אין להתרעם על בריאת והסתת היצר הרע אלא להודות לבורא יתברך על ההזדמנות להפכו לטוב

והנה אין לשאל ולהתרעם מה זה עשה ה' לנו ככה, שהעמיד לנו יצר הרע מר, ואנו מתנגעין כל כך להלחם בו ולהכניעו, ובכל יום יצרו של אדם מתחדש עליו ומבקש להמיתו, וכשל כח הסבל. אכן עלינו לזכור, כי זה עקר הנחת רוח לפני יתברך שמו, ומלחמת הכנעת התאוה הרעה היא עבודה גדולה ונשגבה עד מאד,

אוצרות גאוני הדורות

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי (כה יא)

ויקרא יצחק

רבי יצחק עטייה זצ"ל

העושה מצוה מעבר לחיובו מקבל שכר על פי הדין

מוכא במדרש (במ"ד כא, א), 'אמר הקב"ה, בדין הוא שיטל שכרו'. וקשה, מה בא ה' להשמיע בקו, והלא דבר פשוט הוא שמגיע שכר לפינחס על מעשהו.

ונראה לבאר בהקדים את דברי המדרש (ויק"ד כו, ב) 'רוח הקדש אומרת מי הקדימני ואשלם' (איוב מא, ג), מי קלס לפני עד שלא נתתי לו נשמה, מי מל לשמי, עד שלא נתתי לו בן זכר'. והמפרשים (עי' להחיד"א בספרו נחל קדומים פר' נח, ועוד) כתבו, שאף על פי כן ישנם אפנים בהם מקבל האדם שכר על פי דין, וכגון מי שמקים את המצות בשמחה, שאין עליו טענת 'מי הקדימני ואשלם', כיון שעל השמחה שבמצוה לא הצטווה, ומכיון שכן, ככחול הקדימו לה, שהרי השמחה אינה כפועל חוב על מה שקבל.

ונראה עוד, שהעושה דבר שאינו מחייב בו על פי הדין, כגון המפריש יותר ממעשר לצדקה (עי' שו"ע י"ד סי' רמט ה"א), או בדבר שאין החיוב מטל עליו, שבהו ראוי לקבל שכר על פי דין, שהרי עשה מה שאינו מחייב.

ועל פי זה יובן הטעם ששכרו של פינחס היה על פי דין, כי החיוב לפגוע בזמרי לא היה מטל עליו, שהרי היו שם גדולים ממנו (עי' עין יוסף על העין יעקב, סנהדרין כב: ד"ה 'התחילו'), ומאחר שעשה דבר שאינו מחייב בו, לכן 'בדין הוא שיטל שכרו'. (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

דברי מרדכי

רבי מרדכי גלאנטי זצ"ל

פינחס קבל שכר מפלג שלא על פי הדין

מוכא במדרש (במ"ד כא, א), 'אמר הקב"ה, בדין הוא שיטל שכרו'. וקשה, מה בא ה' להשמיע בקו, והלא דבר פשוט הוא שמגיע שכר לפינחס על מעשהו.

ונראה לבאר, בהקדים את דברי הגמ' ביבמות (קו), 'הרי שהיה בורח

מבית האסורים והיתה מעברת לפניו, אומר לו טל דינר (שזהו ש"כ מרבה) והעבירני. אין לו אלא שכרו'. כלומר, אינו מחייב לשלם אלא מה שרגילים לשלם בעבור זה ולא יותר והטעם, מפני שיכול הבורח לומר לבעל המעברת 'משטה הייתי בך'.

עוד יש להקדים (עי' תרגום יונתן, ועוד), ששכרו של פינחס "הנני נתן לו את בריתי שלום", היה שיחיה לעולם, והינו (עי' לרבי מרדכי כהן בספרו 'שפתי כהן'), שהאדם מרוב מארבעה יסודות, וכאשר כלם בשלום, הוא בחיים, אף אם גובר סוד אחד על חברו, הוא מת. וזהו שהבטיחו ה' שיחיה "שלום" בארבעה יסודותיו, ובזה יחיה לעולם. וכן מבאר במדרש אגדה (במדבר כה, יא), 'פינחס הוא אליהו, שעליו נאמר במדרש ויק"ר (כו, ד) 'הוא חי וקיים לעולם'.

נמצא, ששכרו של פינחס, הוא שכר גדול ומפלג מאד, שאין רגילות לתת, ואם פן על פי הדין לא היה חייב ה' לתת לו זאת. שעל אף שהציל את כל ישראל מפלגה, הרי שאין לו אלא שכרו, הינו מה שהרגילות לשלם על כך.

ועל פי האמור יובן, שהקשה למדרש, מהו שאמר ה' "הנני נתן לו את בריתי שלום", שהוא לשון 'מתנה', ולכאורה שכרו מגיע לו על פי הדין, ועל כך תרץ 'בדין הוא שיטל שכרו', כלומר, על פי הדין מגיע לו רק מה שהרגילות לתת בשכרו, אף שכר כל כך מפלג, אינו בגדר 'שכר', אלא בגדר 'מתנה', ומטעם זה נאמר "הנני נתן לו", שהוא לשון מתנה. (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום (כה יב)

כתנות אור

רבי מאיר אייזנשטטר זצ"ל

עמידת הכהנים הגדולים מזרעו של פנחס

כתבו התוספות בזבחים (קא: ד"ה ואידך) שלא היו כהנים גדולים אלא מפנחס, ובספרי מפיך לה מ'את בריתי שלום', שעמדו ממנו שמונים כהנים בבית ראשון, ושלוש מאות בבית שני, וכלם נמנים בספרי, עד כאן לשונו. ולכאורה איכא למידק היכן רמזו ששמונים כהנים גדולים יעמדו מפנחס.

ונראה לי דאיתא בקדושין (טו:) בעל מום דעבודתו פסולה מנא לן, אמר רב

והנה אמר שמואל דאמר קרא 'לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום', כשהוא שלם ולא כשהוא חסר, והא 'שלום' פתיב, אמר רב נחמן וי"ו דשלום קטיע היא, וקרנין שלים. אם פן גימטריא 'שלים' ש"פ, וזה מרמז הנני נתן לו את בריתי שלום, רצה לומר 'שלים' בגימטריא ש"פ, שיעמדו מזרעו ש"פ כהנים גדולים. ונתתי שבח שזפני ה' בפשט רמז.

הר סיני

רבי סיני טיינר זצ"ל

אמירת וברכת 'שלום' לאלהיו

והנה ה' ברית שלום בלתי מוכן כלל, דאפתי לא ידענא כלל מאי זה 'ברית שלום', דאי הפונה מה דנתן לו ברית כהנת עולם, הא זה פתיב במקרא מיוחד אחר כך 'והיתה לו ולזרעו אחרי ברית כהנת עולם'.

והנה במדרש שם (ילקוט ש רמז תשעא) 'הנני נתן לו את בריתי שלום' זה הוא חיים הנצחיים, כמה דאף אמר (מלאכי ב ה) 'בריתי היתה אתו החיים והשלום', ודבריהם ז"ל גם כן סתומים.

והנראה לדעתי דדבר זה יובן על פי מאמרם ז"ל (מ"ק כט), הנפטר מן החי יאמר לו 'לך לשלום', והנפטר מן המת יאמר לו 'לך בשלום'. והנה הרב בית שמואל ז"ל (אה"ע סי' יז ס"ק יא) מספק שם בכגון מעשה דרבי יהושע בן לוי שהלך בתיים חיותו לגן עדן, אשתו מה דינה אם היא כאשת איש או לא, יעין שם.

והנה דפנחס זה אליהו דהוא חי וקיים בגן עדן, דבנה ודאי לא שנה לומר לו לך בשלום, וגם לומר לו 'לך לשלום', כיון דהוא לא כחי ולא כמת, ועל כרחק לא נופל עליו כי אם לשון 'שלום', וזה הפונה הנני נתן לו את בריתי שלום, והינו שיהיה חי וקיים בגן עדן וכאמור.

עוד יוסף חי

רבי יוסף חיים ב"ר אליהו זצ"ל

הסתרתו של פנחס מעיני הבריות קדם שנתגלה בשם אליהו

נראה לי בס"ד טעם לנא"ו דשלום קטיעא, והוא דמצאתי כתוב במקראים ז"ל, דפינחס קדם זמן דוד המלך ע"ה נתעלם מן העין, והלך ושכן לבדו מתבודד במדברות

התורה (פ"ו ה"ד), אבל לשאל לא יכלו. **אבל** במשה פתיב (כו ה) ויקרב משה את משפטן לפני ה', וכן 'עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם' (ט ח), והינו דמשה יכול היה לשאל גם כן. וזהו שאמר דיהושע כשהיה צריך לשאל, אף דנתן מהודו עליו, יעמד לפני אלעזר וישאל אורים ותמים, אבל לשאל עצמו לא יחא יכול.

את קרבני לחמי לאשי ריח ניחחי תשמרו להקריב לי במועדו (כה ב)

ויאמר שאול

רבי שאול נחמאט זצ"ל

שכרו של היושב בתענית

ולפרוש רש"י ז"ל (פסוק ב), שפרש 'קרבני' זה הדם, 'לחמי' אלו אמורין, 'לאשי' הנתנין לאשי מזבחי, 'תשמרו' שיהיו כהנים לויים וישראלים עומדין על גביו, 'במועדו' בכל יום הוא מועד התמידים, עכ"ד. אפשר רמז שהמקריב דמו וקלבו על ידי התענית, יזכה לחשב כאלו הקריבו על מזבח העליון, וכוהן יעמדו להיות צל עליו כהן, לוי, ישראל, שהם נפש רוח ונשמה פנוצ'ע, ביום מועד שהוא עולם הבא התדירי, לא כן עולם הזה שהוא עראי, וזהו יום מועד התמידים.

שכרו של פנחס בהשתתפותו בכרית מילה של כל ישראל

בני יששכר

רבי צבי אלימלך שפירא מדינוב זצ"ל

מחילת עונות לכל המשתתפים בכרית מילה

והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם תחת אשר קנא לאלהיו ויכפר על בני ישראל (כה יא). ודרשו חז"ל בגמרא (סנהדרין פב:) ראוייה שתהיה הפפרה הזו מכפרת והולכת עד סוף כל הדורות. והן אמת שהדברים סתומים, והנה לשמע און שמעתי שיש מדרש חז"ל [על פי הדברים שאמרו בזהר (ח"א רט)] על שאלהיו אמר 'קנא קנאתי וכו' כי עזבו בריהו' וכו' (מלכים א' יט ט), אמר לו הקב"ה על שאמר 'עזבו בריהו' יצטרף הוא להיות אצל כל ברית מילה ויבוא להעיד שישאל שומרים הברית, והנה שמעתי שיש באיזה מדרש] שאמר אליהו, רבוננו של עולם כיון שמדתי שאני מקנא ולא אוכל לסבל חטא ועון, פן יהיה אבי הבן המכניס לברית בעל עברה ולא אוכל לסבל, והשיב לו הקב"ה הנה אכפר לו עונותיו.

לזה אמר הקב"ה 'אנכי ה' אלקיך' וגו', פי כל איש הישראלי ידמה בעצמו כאלו לא נתן הקב"ה התורה רק לו ולא לאחר זולתו, ומתוך כך לא יבוא לתלות מעשיו בשום אדם, רק ייטב צעד בדרכי ה' ותורתו, עכ"ד.

והנה פנחס בודאי היה יכול להביא ראיה מן הגדולים ממנו משה ואהרן ושבעים זקנים, וככלם ראו גם כן מעשה רע הזה ולא עשו מאומה, פי באמת אינו חייב כלום רק קנאין פוגעין בו, ורק הוא בעצמו התאזר חיל לקנא קנאת ה' צבאות, ואצלו היה נחשב כאלו הוא לבדו יש לו אלקים ולא לאחר, ולכן אין עושה שום אדם נקמה הזאת רק הוא בעצמו מכרח לעשותה, וזהו תחת אשר קנא 'לאלקיו' דיקא, כלומר כאלו הוא רק אלקיו לבד.

כח לד את יהושע בן נון איש אשר רוח בו וסמכת את ידו עליו (כו יח)

מקרא מפרש

רבי יצחק יהודה טראנק זצ"ל

עונותיו של יהושע והצניע כל מעשיו ומדרגותיו

במדרש (כא יד) שיהושע נבחר בשביל שהעמיד הספסלין והציע המחצלות לפני התלמידים. ובלתי מובן, הכי זה כבר די להיות מנהיג ישראל וליירש כתריו של משה. אף יש לומר פי יהושע היה צנוע ביותר, ובעיני התלמידים היה כאלו הוא היותר קטן במעלה, לכן מנוהו למשרתם, והוא קבל זאת באהבה כדי להסתיר מעלתו, כאלו לא ללמד תורה בא רק לשרת בני הישיבה, וזאת מצאה חן בעיני ה' לצוותו לנגיד על ישראל, וזה איש אשר רוח בו, יוכל להחזיק רוחו הגדול 'בו' בהסתר פנימה.

ולפני אלעזר הכהן יעמד ושאל לו במשפט האורים לפני ה' (כו כא)

חדושי הגר"ז

רבי יצחק זאב הלוי סולוביצ'יק זצ"ל

שאר כל הנביאים לא יכלו לשאל בעצמם את ה'

וצריך באור למאי פתיב בפסוק זה ד' לפני אלעזר הכהן יעמד' וגו' בפרשה זו של סמיכת יהושע, דאיהו שיכות יש לזה. **והנראה**, דהנה אחר החלוקים שבין משה רבנו לשאר הנביאים הוא, דשאר הנביאים לא היו יכולים לשאל בעצמם ורק נאמר להם, אלא דהם היו מתכוננים לקבלת נבואה כמו שכתב הרמב"ם ביסודי

במערות במקום שאין בני אדם מצויים, ועוסק בתורה לבדו, ואחר כך בסוף ימיו של אחיה השלוני ע"ה נתגלה, וכא אצל ישראל וקרא עצמו בשם אליהו ולא קרא עצמו בשם פנחס, והעולם לא היו מכירים אותו שהוא פנחס, פי לא היה בזמן שהיה קדם, אף בודאי אחיה השלוני היה מכיר אותו, וגם בודאי דהנביאים וגדולי החכמים הכירו אותו שהוא פנחס ולא גלו דבר זה, והיו כל העולם מכירים אותו בשם אליהו התשבי מתושבי גלעד, פי בשם זה נגלה לעולם, ואחר כך עשה כמה שנים בעולם הזה ועלה השמים ככתוב במלכים. כך מצאתי בכתובת הרב המקבל מהר"ר ששון מרדכי, שכתב זה בשם המפורשים, ולא זכר מקום הדברים האלה: **ולפי** הדברים האלה מובן הטעם מה שכתוב השלום בנא"ו קטיעא, דאמרו רובל השלום הזה שכתוב כאן הוא החיים הנצחיים שנתנו לו, דכתיב (מלאכי ב ה) 'בריתי היתה אתו החיים והשלום', ואלו החיים שמכנה אותם כאן בשם 'שלום' היו מקטעים, פי באמת נתעלם מן בני אדם כמה דחשבו שנפקדו, ואחר כך בא בדמות אדם חדש וקרא עצמו בשם אליהו, ומזה עלה לשמים, לכן נכתב הנא"ו קטיע לרמז על הקטוע שנעשה באמצע הימים בזמן שנתעלה.

והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם תחת אשר קנא לאלהיו (כה יא)

אמרי אש

רבי מאיר איינזשטטר זצ"ל

קנאתו של פנחס כאלו רק הוא נצטוו עליה

הדקדוק עצום למה פתיב לאלקיו האם הוא רק אלקיו, הנה ליה למימר לאלקים. ויתכן על דרך מה שאמר מו"ח הגאון הקדוש מו"ה דוד דייטש זצוק"ל לפרש למה פתיב בעשרת הדברות (שמות כ ב) בלשון יחיד 'אנכי ה' אלקיך' לא יהיה לד' וגו', הנה ליה למימר בלשון רבים הלא דבר אל כל ישראל.

ואמר, פי דרך החוטא אשר ירצה להתנצל עצמו על חטאו יאמר איש פלוני גם כן עשה כזאת, והנה הדרך הוא פי יתלה מעשיו על מעשה ישראל עמיתו אשר עליו מטל גם כן לשמר ולעשות את חקי ה' ותורתו, אבל לא יעלה בדעתו לתלות מעשיו על מעשה איזה עכו"ם אשר עשה כזאת, פי מעצמו כיון פי העכו"ם יוכל לעשות כרצונו באין מפריע, מה שאין כן הוא עושה בזה נגד רצון הבורא יתעלה.

מאין הוציאו חז"ל זאת ששכר קנאתו שיהיה הוא מלאך הברית.

ונראה שמרמז בהא דכתיב הנני נתן לו את בריתי שלום, והיי"ו קטיעא ויהי הוא כאלו כתיב שלים, כמו שכתב הפעל הטורים, עין שם. והנה בפסוק (בראשית י"א) 'התהלך לפני והיה תמים' מתרגמין ויהי שלים, וזה שרמז פאן באמרו הנני נתן לו את בריתי שלים שרמז על המילה.

דרך חיים

רבי שמואל זנוויל חיים טוהרנר זצ"ל

הזמנת אליהו הנביא והקנת כסאו לברית מילה

לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום. נראה לי דמפאן יש רמז למה שכתב בזהר הקדוש (ח"א צג.) דצריך להזמין בפה בברית מילה את אליהו הנביא ז"ל, ולומר זה הפסא של אליהו הנביא זכור לטוב, ואם לאו לא קאי תמן.

ונראה לי דמפאן יש רמז לזה, ולזה אמר השי"ת לכן אמר הנני נתן וגו', דתבות 'אמר' אינו מדקדק לכאורה, כאשר באמת הקשה על זה בזהר הקדוש ופרש על פי דרכו בקדוש, ולדברינו נראה לי דבא לרמז דצריך לומר בפה שנותנים לו שיהיה מלאך הברית, ולהזמין לברית מילה וכדברי הזהר הקדוש הנ"ל.

קנאתי, אמר לו הקב"ה לעולם אתה מקנא קנאות, בשטים על גלוי עריות, וקנאתך פאן, חייך שאין ישראל עושין ברית מילה עד שאתה רואה בעיניך, מפאן התקינו חכמים להיות עושין מושב כבוד למלאך, שנקרא אליהו מלאך הברית, עין שם. **ואיתא** דלכן אומרים כשמביאין התינוק למול 'ברוך הבא', הינו לתן שלום לאליהו הבא עמו. ואפשר דזהו פנות הפתוח בפנחס שקנא בשטים לכן אמר הנני נתן לו את בריתי, הינו שגם בברית מילה שהוא יהיה, ואין עושין ברית עד שיהא רואה, ושלום הינו שיתן לו שלום בברית שיבוא, והוא על דרך התנחומא (פנחס א) 'הנני נתן לו' שעדין הוא קים, שנגאמר (מלאכי ב ה) 'בריתי היתה אתו החיים והשלום', והינו ברית מילה, שעדין הוא קים וכבוא לכל מילה, שיהא נותנין לו שלום כשיבוא.

חתן סופר

רבי שמואל ארנפלד זצ"ל

שכרו של פנחס להיות מלאך הברית

במדרש (ילקוט ש רמז תשס): אמר לו הקב"ה לפנחס לעולם אתה מקנא וכו', חייך שאין ישראל עושין ברית מילה עד שאתה רואה אותה בעיניך, מפאן התקינו חכמים להיות עושין מושב כבוד למלאך, שנקרא אליהו מלאך הברית. וצריך באור

ואמר עוד, פן יהיו הפעל ברית והמהלך בעלי עברות, והשיב השם ותברך אכפר להם גם כן. ואמר עוד, פן יהיו העומדים שם בעלי עברות, והשיב השם ותברך שיכפר לכל העומדים בברית. כך שמעתי שיש באיזה מדרש ולא ראיתי, אבל ראיתי בספר אחד כתב גם כן ששמע בשם המדרש שכל העומדים אצל פסא של אליהו מתכפרין עונותיו.

ולפי הדברים הנ"ל פרשתי בפרשת פינחס (הוא אליהו) תחת אשר קנא לאלקיו, (על ידי זה וכפר על בני ישראל, שאמר להשם ותברך הנה מדתי מדת קנאה לאלקים ולא אוכל לסבל בעל עברה, הנה על ידי זה הבטיחו השם ותברך לכפר על כל בני ישראל העומדים בברית. (תשרי, מאמר ד)

יעלת חן

רבי אריה יהודה לייב תאומים זצ"ל

נתינת שלום לאליהו מלאך הברית

לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום. ונראה לעניות דעתי על פי מה דאיתא בילקוט פרשת בלק (רמז תשס): 'מי מנה עפר יעקב, כשבא בלעם ראה את כל המדבר מלאה ערלות וכו', וכן היו ישראל מלין, עד שנחלקו לשתי ממלכות, אפרים מנעה להם ברית מילה, ועמד אליהו זכור לטוב וקנא קנאה גדולה ויאמר קנא

מעשי צדיקים

גד למשפחתם, וכאשר נתן לי שלום אמר, "באת בזמן ובגעת קריאה טובה, בני גד, על שם 'בא גד' בפרשת ויצא (בראשית ל יא) ושם מפרש רש"י 'בא מזל טוב, וגם ראשי תבות של 'בני גד למשפחתם' בגימטריא השם אגל"א, ותהיה בטוח שתהיה לך רפואה שלמה.

הרבי נכנס עמנו לביתו, צוה עלינו לשבת, ופתח ואמר "אספר לכם שני מעשיות, חסיד קדוש היה להרה"ק **הבעל שם טוב** זיע"א, שנוהג היה לבוא ולהסתופף בצלו מדי שנה ביום הכפורים, כשהוא מגיע כבר בגיל ערב יום כפור, כדי לעשות במז'בוז' את מנהג הכפרות.

מקום מגוריו היה כארבע פרסאות ממז'בוז', ובדרכו היה עליו לרכב על סוסו ולחצות יער סבוך, לעת זקנתו החליט שהשנה יצא לדרך רק בערב יום כפור אחר שיעשה כפרות בביתו, בשעת בקר בעוד היום גדול, כדי להגיע מקדם למז'בוז'.

נתן לו את בריתי שלום, שלא יפסק לכם, וזה בדין היא שיטל שכרו, וזקא בגלל מדת הדין, הוא יטל שכרו לעולם. (מכתב סופר)

בני גד למשפחתם לצפון משפחת הצפוני לחגי משפחת החגי (כו טו)

ספר רבי שלמה צוקר אב"ד האלאס זצ"ל בעל **באר שלמה**, "בסוף ימי הקניץ שנת תרצ"ה נפלתי למשכב, ובימי הסליחות גברה המחלה עד ששילשתי הרופאים אליהם פניתי אמרו נואש, וזרזו אותי לנסע במהירות אל הרופאים הממחים אשר בבודפשט הבירה.

מהרתי לצאת למונקטש, לשאל בעצת הרה"ק **המנחת אלעזר** זיע"א האם לנסע לבודפשט או לוינה, ולקבל את ברכתו. הגענו אליו בשעת צהרים, והרבי היה אז בבית מדרשו, עסוק בהגהת הספר תורה הקטן שהיה ברשותו מהרה"ק **הבעל שם טוב** זיע"א. **כאשר** באתי לפניו הוא עמד בתבת 'בני

פינחס בן אלעזר בן אהרן הפנה השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי (כה יא)

במדרש רבה (כה א), אמר הקב"ה בדין הוא שיטל שכרו.

באר רבי שמעון סופר זצ"ל מהו 'בדין' על פי משל, למלך שפעס על בנו יחידו פעס גדול עד כדי שכבר נטל חרבו ובקש להרגו, ואז ברגע האחרון התקרב עבדו והציל את בנו.

אחר שנתשבה דעתו של המלך, הוא הגביה את אותו עבד ונשא על כל השרים, והגם שהלשינו עליו אחר כך כמה וכמה פעמים, עד כדי שבא המלך ככעס להסירו מגדלתו, בכל עת שהגיע המלך לכלל פעס, הוא נזכר באותו פעס עצום שהיה לו בעת שרצה להרג את בנו יחידו והוא נצל רק בזכות השר הזה, וכמוכן מחל לו על הכל. **זה** אשר נאמר כי פנחס השיב את חמתי מעל בני ישראל ולא כליתי וגו', לכן הנני

הרה"ק רבי משה חיים אפרים מסדילקוב זיע"א בעל דגל מחנה אפרים. לפני הרה"ק רבי ברוך ממעז'בוז' זיע"א הגיעו זוג שנשואים כבר כמה שנים, והביאו לו פתקא בה בקשו שיעורר עליהם רחמי שמים ויברכם שהשי"ת יעזר להם להפקד בזרע של קימא, בצרוף פדיון מכבד.

לפני הרבי עמד אותה עת החסיד רבי לייב, והוא השתומם לשמע את הרבי מודיע להם בנחיצות כי אין להם תקנה, ופוקד על הזוג להתגרש כשהוא שולח אותם מיד אל הרב דמתא שסידר להם גט כדת וכדיו.

בני הזוג שלא היו מרצים מצווי הרבי, נסו להתחמק מהפקדה, אולם הוא צרף אליהם את הגבאי שיליכם הישר לבית הרב אב"ד של מעז'בוז', ויודיע לרב כי הרבי אמר שסידר להם גט לאלתר כדת וכדיו. רבי לייב שהיה עד לדבר, תמה על כך מאד, והגם שלא העלה דבר על דל שפתיו, בדעתו ובמחשבתו חש טינא בלב על הגרושין הכפויים.

האשה שהגיעה לבקש את ברכת הרבי ומצאה את עצמה לפתע מגרשת, שבה בערב לחצר הרבי, עמדה מאחורי חלון חדרו מבחוץ, ובכתה בכי תמורורים מאין הפוגות עד שנמס כל לבות השומעים, גם רבי לייב שהלך לישן על משכבו בקלויז, לא הצליח להרדם מגדל עגמת הנפש שהיתה לו מהמעשה.

בחצות הלילה נכנס רבי ברוך אל הקלויז, ורבי לייב שהרגיש בכניסת הרבי, עשה עצמו כישו, הרבי התישב סמוך למטו ושאל האם הוא ישן, והוא השיב שאינו יכול להרדם מחמת עגמת נפש על דבר הגרושין של האשה.

אמר לו הרבי שיקום והוא יספר לו, ורבי לייב קם ועמד לפני הרבי שפתח ואמר, בעת שיוודת נשמה מעולם העליון לעולם השפל הזה, מתלווה אליה נשמה מהסטרוא אחרא להיות לה לזוג, עם נשמת זכר הולכת נקבה מהסטרוא אחרא, ועם נשמת נקבה הולך זכר מהסטרוא אחרא.

עד עשית השדוף סוברת הסטרוא אחרא שהיא תהיה לזוג לנשמה זו, וכשמתחילים להציע שדוכים, הסטרוא אחרא עושה כל שביכולתה כדי שהשדוף יתבטל ולא יגמר, עד שמגיע שדכן שמדבר שקרים מענין השדוף.

בגלל השקרים יש לסטרוא אחרא קורת רוח לומר שעל ידי זה לא יגמר השדוף, והיא אינה מעפכת ומפריעה, ואם מזדמן לפעמים שדכן שאינו אומר שום דבר

באותו הזמן התארח בעיר הרה"ק רבי אשר מקארלין זיע"א, וברשותו היה זהר מהרה"ק הבעל שם טוב זיע"א שאף למד בספר זה, ועדין היו מנחות בזהר שערות מהדיוקנא קדישא של הבעל שם טוב.

באותו היום הלך הרבי מקארנא לאכסנית הרבי מקארלין כדי לחזות בזהר המיוחד ובשערות הקדושות, על כן כאשר בא אותו החסיד אל הרבי מקארנא ולא מצאו באכסניתו, הוא הלך אחריו לבית רבי אשר.

בזמן שישב הרבי מקארנא עם רבי אשר, הגיע החסיד בקול יללה ובכיות להזכיר את אשתו ולעורר רחמים בעדה, כי על פי הרופאים מצבה נואש, הרבי מקארלין פנה מיד אל הרבי מקארנא ואמר, "הלא כבוד קדשתו פעל פקדת ישועתו, על כן עליו מטל הדבר לבקש רחמים".

אחז הרבי מקארנא בשערות הקדושות של הבעל שם טוב, ואמר לרבי אשר, בזכות רבנו הקדוש הבעל שם טוב שהשערות הקדושות הם מדיוקנא קדישא שלו, הנני גוזר וגם הדרת קדשתו יספים לכך שהאשה תצא מקלל סכנה, ומיתר לציון שפך היה.

סיים המנחת אלעזר ואמר, "להכריע בין קדשת השערות של הבעל שם טוב לבין הספר תורה שלו, אינני יכול, אף על כל פנים, הגעת ברגע שעסקתי בהגהת הספר תורה שלו, ובסימן טוב, כי עמדתי בפסוק 'בני גד למשפחתם', על כן הנני בטוח שתהיה לך רפואה שלמה, תסע לשלום, ואל תדאג מאומה.

אחר הדברים הקדושים האלה היוצאים מעמק הלב כשדמעות זולגות מעיניו הקדושות, הוא נתן לי ידו בפנים שוחקות ומיד נסענו לבית החולים בבודנפסט, בראש השנה שכבתי במטה וגם כל מי עשרת ימי תשובה, ומצבי היה מאד לא טוב.

בערב יום הכפורים קבלתי מכתב מיד קדשו, והרגשתי שאני מקבל חיות חדשה בקרבי, בקשתי מהרופאים שיניחו לי לצאת אל העיר ולו רק ביום הקדוש, והם נענו לבקשתי והתפללתי בבית הנכנסת בבודנפסט, ומאז מיום ליום ראיתי בחסדי שמים הטבה עצומה לטובה, עד שבפרשת 'לך לך' שחררו אותי כי לא נותר עוד רשם מהמחלה, עד ששבתתי לאיתני הראשון. (זכר צדיק לברכה)

ואל בני ישראל תדבר לאמר איש כי ימות וכן אין לו (כו ח) ספר החסיד הנכבד רבי לייב מלעטיטשוב ז"ל, אשר זכה לשמש כמלמד בבית

בשמונה בבקר כבר עלה החסיד על סוסו בדרכו למעז'בוז', אף בלב היער נפלה עליו תרדמה חזקה והוא חש כי הנו מרחך לנוח מעט, מחמת שעוד היה היום גדול קשר את סוסו לאילו, ושכב על הארץ להנפש ולנום מעט.

כאשר התעורר ממנוחתו שהתמשכה, גלה לחרדתו כי היום עבר והחמה כבר עומדת לשקע, לבו התמלא בעגמת נפש וצער וגם אימה ופחד נפלו עליו, הוא הכניס את כיסו ואת כל חפציו לשק והניח הכל על סוסו הקשור לאילו, לבש הקיטל והתעטף בטליתו, ונעמד לתפלת מנחה וכל נדרי בלב שבור מתוך בכי רב.

הלבנה האירה לו בחשכה והוא התפלל הכל מתוך המחזור בין עצי היער, אחר שגן משניות עד חצות לילה ונשכב לנום על הקרקע בצער ובפחד גדול, גם בבקר התפלל בלב נשבר ובכיות, ומיד כאשר הבחין שיצאו הכוכבים, התפלל מעריב ומהר לרכב על סוסו למעז'בוז'.

כאשר בא בצל הקדש, בכה בדמעות שלישי על אשר עבר עליו והיכן שיה ביום הכפורים, אמר לו הבעל שם טוב אל תבכה ואל תצטער ממה שעבר עליך, כי הכל היה מן השמים לטובה.

בדאי שרו עליך דינים, על כן נגזר לטובתך שתשאר ביער שם יהיה לך לב נשבר מלא צער ועגמת נפש, ואף שאני אהיה מלא צער עבורך, אתה מהתם ואני מהקא, על ידי גדל צערנו ושברון לבנו, ימתקו הדינים מעליך ותהיה שנה טובה.

סיים המנחת אלעזר את ספורו והוסיף, כן בני היקר, בודאי הוא מן השמים לטובה שתהיה זמן מה בבית החולים, ועל ידי הצער והעגמת נפש ושברון לבך שם ועל ידי גדל צערי מכאן שאשתתף בצערך, יקבל השי"ת תפלתנו מגדל צער לבנו וימתקו כל הדינים, ותזכה לחיים ארוכים בטוב ובנעימים.

אחר פתח הרבי במעשה נוסף. אחד מחסידיו זקני הרה"ק **ההיכל הברכה מקארנא** זיע"א צפה להפקד בזרע של קימא שנים רבות, ואף רבו הרבה להפציר בעדו, עד ששמע ה' בקול תפלתו ופקד אותו ה' לטובה.

בנות שנולד לו בן זכר בשעה טובה, הגיעה היולדת למצב סכנה והרופאים אמרו כי אין עצה שתשאר בחיים, באותה עת שהה הרבי מקארנא בטריסקאוויטץ הסמוכה למקום מגורי החסיד, והוא מהר אל הרבי בבכיות גדולות.

מקאסוב זיע"א את צואתו הפתובה מאז מלפנים, לפני ידיו הגביר החסיד ר' דוד שטיין מקיטוב, בקראו אותה השתומם, מדוע חלק כל העזבון חלק כחלק, הזכרים והנקבות.

השיב לו רבי חיים, דע ידידי שהון ונחלת אבות אינם ירשה לעולם, כי להוצאה נתנו כאשר יאמר משל קדמוני "הכסף עגל ככדור, לכן לא יקום לדור ודור", והרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהם אדר' (ביצה טו).

עקר הירשה הוא כמו שהנחיל משה ליהושע שנתן מהודו עליו, וזה הוא נחלה בלי מצרים, קרון אור הפנים ולהמשיך אתריו לבות בני ישראל היקרים, דבר זה הנחתיו אף ורק ביד הבנים. (אבן סתיה)

ושעיר עזים אחד לחטאת לה' על עלת התמיד יעשה ונסכו (כח טו)

בעת סעודת ראש חודש שערכו החסידים בבית מדרשו, הופיע לפתע הרה"ק **היסוד העבודה** זיע"א כשהוא מביא עמו מעט משקה וקערה עם פרחאות, בין המסבין במקום היה אחד שעמד לפני משפט קשה בפטרבורג, והוא שפך את מר לבו לפני היסוד העבודה.

כאשר שמע היסוד העבודה את דבריו, פתח וספר שפעם הגיע לפני הרה"ק **הדגל מחנה אפרים** זיע"א יהודי שעמד לפני משפט קשה והגיש לפניו פתקא דרחמי, והרבי הורה לו שיתן לו את הקוויטל בעת סעודת ראש חודש, וכן עשה.

כאשר הגיש הלה את הקוויטל בסעודת ראש חודש, פתח הדגל מחנה אפרים ואמר, "כל הדינים נמשכים מפגימת הלבנה, ורק כאשר יבוא משיח צדקנו, יתקן פגימת הלבנה וימתקו כל הדינים." **כאשר** היה בית המקדש קיים הקריבו קרבן בראש חודש, ומבאר בחז"ל (חולין ס:) שאמר הקב"ה הביאו עלי פברה על שמעטתי את הירח, ובזמן הזה שאין קרבן, סעודת הצדיקים בראש חודש במקום הקרבן.

והנה ידוע שקרבן בלא תשובה לא כלום הוא, על כן רבוננו של עולם, אם תשוב בתשובה מה טוב, ואם לאו, מה מועיל לי קערת המרק, ומדי דברו הזיז את הקערה מלפניו, וכשהיסוד העבודה המחיש בידיו איך עשה הדגל מחנה אפרים, היה מפחיד לראות זאת, היסוד העבודה סים את ספורו שאותו יהודי זכה מיד לישועה, וכן אצל היהודי שהיה אצל היסוד העבודה, הגיע מכתב מפטרבורג שמצבו טוב. (מזקנים אתבונן)

לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א, הקדשת לוי, התאספו גדולי חסידיו בברדיטשוב אחר שהשתטחו על קברו וגוללו את צערם על שאין להם עתה רבי לנסע אליו.

נמנו וגמרו כי לא יתכן למצא עתה רבי שישיג אפס קצוה מרוממות רבם הקדשת לוי, ואז גמרו רבים מהחסידים בדעתם כי לא יקבלו עליהם מרותו של צדיק אחר, הם ותאספו מדי שנה ביומא דהלולא של הרבי, ובכך יתחזקו בעבודת ה' יתברך.

אולם, היו אחרים שחלקו ואמרו כי על אף הכל, חייבים לבחור ולהכתיר כאלוהי לראשנו צדיק שחי בעולם הזה, לא יתכן לעבד את ה' כראוי בהתלהבות דקדושה, בלעדי רבי ומורה דרך.

סים הרבי מבולזא ואמר, אחר שנים נוכחו הכל כי הכת השניה צדקה, חבריה נשאו דבקים בדרך החסידות, לעמת אלו שלא קבלו עליהם מרותו של צדיק אחר, שנתקרו במשך השנים עד אשר עזבו לגמרי את דרך החסידות. (הגדה טל פסח מפי ספרים וסופרים)

פקד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה (כו טו)

כשהתקבצו לבית מדרשו של הרה"ק החידושי **הרים** זיע"א אלפי חסידים, שהגיעו להסתופף בצלו ליום טוב, הוא פתח ואמר קדם שהתחיל לומר מדברי תורתו, "האמינו לי, אם האנשים הבאים אינם רוצים בעצמם, גם הצדיקים לא יוכלו לעזר.

כי העקר היגיעה שיתגעע כל אחד בתורה ובמצות. ועל זה הזהיר הכתוב (תהלים קמו ג) 'אל תבטחו בגדיבים', הינו מי שנאמר עליו (שופטים ה ט) 'לבי לחוקקי ישראל המתנדבים בעם', צדיקי הדור.

אחר הוסיף ואמר בשם הרה"ק רבי שמחה בונם מפרשיסקא זיע"א, כי יען שהעולם סומכים עצמם יותר מדי על הצדיקים ואינם עושים בעצמם, מוטב היה לבטל לגמרי את עניו ההנהגה, אולם החידושי הר"ם סים ואמר, כי לפחות זה נחוץ לפעל ולבקש, שעל כל פנים ינתן לבני ישראל מנהיג כזה שהוא יעשה שולו, ועל ידי כך יפעל יותר אצל האחרים. (מאיר עיני הגולה ח"ב)

ונתתה מהודך עליו למען ישמעו כל עדת בני ישראל (כו כ)

בחודש איר של שנת תרי"ד ימים אחדים לפני הסתלקותו, הראה הרה"ק **רבי חיים**

שקר בענין השדוף, אני ערב לו שלא יגמר השדוף עקב אחיזת הסטרא אחרא.

במעמד החפה הפלה מקיפה את החתן שבע הקפות, כי הנוק' מסטרא אחרא תקיפה ולא תפרד מנשמת הזכר שבקדושה רק על ידי שבעת ההקפות סביב החתן, אולם הזכר מסטרא אחרא שאינו תקיף כמו הנקבה מהסטרא אחרא נפרד רק בהקפה אחת, בכך שהחתן מקדש עם טבעת והיא מקיפה את אצבע הפלה, כך נפרדים הסטרא אחרא מן הזוג.

אחרי כו על ידי מעשה הקדושין נעשה יחוד שם הוי"ה ברוך הוא, כי החתן אוזח את הטבעת קדושין בחמש אצבעותיו, והפלה פושטת חמשה אצבעות שלה לקבל הקדושין, סך מגין האצבעות שלה ושלו הם עשרה, הרי יו"ד.

חמש אצבעות שולו שבהן הוא אוזח את הטבעת זה כנגד האות ה', וחמש האצבעות שלה בעת קבלת הטבעת, כנגד האות ה' השניה, הרי שני ההיו, ופשיטת האצבע שלה לקבל הטבעת כנגד האות ו"ו, הרי יחוד שלם, שם הוי"ה ב"ה.

הרבי סים ואמר, "בעת נשואי הזוג שבאו היום לפני לא נעשו ההקפות כראוי, לכן היתה עליהם שליטה לסטרא אחרא ולא היה להם בנים עד עכשו, בעת לך אמר לאשה המגורשת שלא תבכה עוד, כי מחר יחזר בעלה וישאנה מחדש.

למחרת שלח הרבי אחר הרב דמתא שיבוא לסדר להם קדושין מחדש, ורבי ברוך היה השושבין שלהם כאשר אמר, הוא ברך אותם, והם נפקדו בזרע של קמא וזכו לחיים טובים. (סיפורי צדיקים החדש, עיר וקדיש, בוצינא דנהורא)

פקד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה (כו טו)

באחת מנסיעותיו של רבי יהושע פולק **מהרמנטשטדט** זצ"ל אל רבו הרה"ק רבי יששכר **דב מבעלזא** זיע"א, הוא עבר דרך ליז'ענסק כדי להשתטח על ציונו של הרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק זיע"א.

כשהגיע לבעלזא וקבל את פני הרבי, נשאל אודות טלטולי הנסיעה הארכה מעירו הרחוקה והוא פרט את תחנותיו הרבות, בתוך הדברים ספר כי עבר דרך ליז'ענסק, כדי להתפלל על קבר רבי אלימלך.

מששמע זאת רבי יששכר דב, הוא פתח וספר לו, כחלף שנה מפטירת הרה"ק רבי

פרשת פנחס

נשאלוהו הנביא נחליץ לעזרה

תוך זמן קצר מנישואיו, שקע האברך הצעיר רבי חיים משה מנדל בעניות מחפירה. נדוניה כמעט ולא ניתנה לו כשנשא לאשה את מרת פערל, בת הגאון רבי ישראל גולדמן, מחבר הספר 'כנסת ישראל', ומעט הכסף שהיה ביד בני הזוג אזל. מצוקתו של האברך בן העלייה הגיעה לאזני רב העיר טעמשוואר, שם התגורר, והרב החליט לסייע בידו ולדאוג לפרנסתו.

רבה של טעמשוואר היה אחראי על מערכת אפיית המצות בעירו, והוא פנה אל רבי חיים משה מנדל בהצעה לשמש כמשגיח כשרות במאפיית המצות, זו שעסקה בהכנת המצות הפשוטות והרגילות להמוני העם. על המצות המהודרות, ביקש הרב להשגיח בעצמו, אולם על המצות הפשוטות, ביקש הרב מרבי חיים משה לקחת את האחריות.

מנוסה היה רבי חיים משה בעבודת ההשגחה, שכן עוד קודם חתונתו כבר עסק בתחום זה במפעל להכנת גבינה צהובה, ומשכך, השיב רבי חיים משה לרב כי בטרם ישיבו דבר, עליו ללכת אל המאפייה ולראות בעיניו כיצד מתנהלים שם הדברים. לאחר שבדק בעין בוחנת את כל הנעשה ונשמע במאפייה, התרשם כי אין אפשרות להשגיח כראוי על אפיית המצות, ולכן חזר לרב והודיע לו בנחרצות על סירובו.

למראה השתוממותו של הרב על סירובו של האברך להצעת פרנסה טובה שכזו, הסביר האברך בלהט ובהתרגשות: כיצד יכול אני לקבל על עצמי אחריות רוחנית שכזאת?! איני מוכן לשרוף את נשמת! כל הכסף שאקבל תמורת ההשגחה אינו שווה את סכנת איבוד חלקי בעולם הבא! והאברך המשיך בדבריו חוצבי להבות האש: גם אילו היו מציעים לי לעבוד בהשגחה על אפיית המצות המהודרות - ספק גדול אם הייתי נענה להצעה. על אחת כמה וכמה כשמדובר במצות אלו.

התרעם הרב ואמר לו בטרוניה: מציעים לך משרה טובה והגונה, שמתן שכר הגון בצידה, ואילו אתה דוחה אותה כאילו שמציעים לך ללכת לעבוד בתנורי הגיהנום?! רבי חיים משה לא השיב כלום ויצא מהורהר מביתו של הרב. עומדות היו רגליו ברחוב הסמוך לביתו, והנה הוא מבחין ביהודי, אחד מעשירי העיר, העומד בסמוך לביתו ופניו מהורהרות. רבי חיים משה התקרב לבית, ואף האיש התקרב לעומתו. "שכחתי לשלוח לכבודו משלוח מנות בפורים", אמר העשיר בנימה מובהקת של התנצלות, כשהוא מניח בידיו

שקית בד מלאה במטבעות. רבי חיים משה הודה לאיש במילים טובות, ונכנס אל ביתו. כשספר את המטבעות, מצא שהאיש נתן לו שלש מאות מטבעות 'רענדליך' - סכום עצום באותם הימים. עם מטבעות אלו עלה בידו להתפרנס במשך חצי שנה.

רק כאשר תמו המטבעות, נענה רבי חיים משה להצעת עבודה חשובה שהוצעה בפניו: להצטרף אל בית הדין המקומי. רבי חיים משה היה לדיין מומחה, עד ששמו הטוב הלך לפניו כאדם גדול בתורה וביראה.

ביום מהימים, כשהמשפחה כבר התרחבה בהולדת הבנות, החליט רבי חיים משה שעליו לעלות ולחונן את עפר ארץ ישראל. תוך זמן קצר הגיע רבי חיים משה ברכבת אל העיר וינה, בירת אוסטריה, משם התעתד להפליג לארץ ישראל. עם בואם לוינה, הופתע רבי חיים משה לגלות כי רכבת מסוימת זו בה נסע, בשל אילוצים שונים, אינה עוצרת בתחנת הרכבת שבטבורה של עיר, אלא במקום נידח כלשהו בפאתי העיר, מקום מרוחק ושומם שכמעט ואין בו נפש חיה.

הציץ רבי חיים משה מפתח הקרון וראה שהרציף אינו מותאם וראוי לבני אדם מהשורה. לא היו שם מדרגות והקרון עצמו היה גבוה מאוד, וגם לא היה אל מי לפנות לעזרה. הבעיה הגדולה יותר הייתה שרבי חיים משה גם הגיע עם ארבע עשרה מזוודות שהכילו את כל רכושם, בגדים בסיסיים, ספרים ומעט כלים. אם הם עצמם לא יכלו לרדת מהקרון, בוודאי שלא יהיו יכולים להוריד את כל המזוודות.

לפתע פתאום הופיע אדם גבוה, בעל חזות פנים אוסטריה, והתקרב אליהן במהירות כשהוא מכריז 'שלום עליכם' בלשון הקודש. חיש קל סייע האיש הלא מוכר לרבי חיים משה, שבאותה תקופה אף נאלץ לשכב על אלונקה בשל השיתוק שאחז בו, וכן סייע בידי כל משפחתו לרדת מהקרון. בידיים איתנות החזיק בהם והביאם אל הרציף. עוד לא הספיקו להבין מי האיש ומה מעשיו, וגם כל המטען הורד מהקרון אל הרציף.

האוסטרי עדיין לא סיים את מלאכתו. הוא נעלם לרגע, אך מיד חזר עם מונית גדולה מקומית שנכנסה עד לתוך הרציף. לא ארכו כמה דקות, וכל המזוודות הועמסו על המונית, כל בני המשפחה ישבו בתוכה, ואף לרבי חיים משה עם האלונקה היה מקום בריווח. האיש שילם לנהג המונית את שכרו ונעלם כאילו

בלעה אותו האדמה. "ופרח לו איש האמת".

בימים בהם שהו בעיר וינה התאכסנה משפחת מנדל במרכז פליטים יהודי שהוקם במקום. לאחר כמה ימים חזרו אל הרכבת, כשמטרת נסיעתם היא לעיר רומא שבאיטליה. הרבנית הייתה מוטרדת מאוד, הן מכך שלא ידעה אף מילה בשפה האיטלקית וחששה מכך שלא תוכל להסתדר שם, והן מכך שכמעט ולא היה בידם כסף להוצאותיהם. רבי חיים משה עודד את רוחה להתחזק באמונה ובטחון ואמר לה: ישועת ה' כהרף עין.

כשהרכבת דהרה על הפסים בדרכה לרומא, נכנס אל הקרון אדם בעל מראה מפתיע: לראשו חבש כובע תרבוש אדום, מלבושיו היו מלבושי רוכב, למתניו חגורת עור רחבה ולרגליו מגפי עור גבוהים, שחורים ומצוחצחים. האיש פנה לרבי חיים משה בפנים מאירות, הושיט לו יד לברכה ואמר בהברה אשכנזית: 'שלום עליכם, רבי!'

כשרבי חיים משה השיב לו 'עליכם השלום', שלף האיש מעטפה חומה ונפוחה מכיסו, ואמר בשפת האידיש: 'רבי, הבאתי לכם את הוצאות הנסיעה לארץ ישראל'. האיש הושיט את המעטפה לרבי חיים משה, פנה על עקבותיו ויצא מהקרון.

בני המשפחה היו נוכחים במקום והשתוממו למראה הפלא העצום: טורקי בתרבוש דובר אידיש ונותן מעטפה עם כסף. תחילה הם כמעט קפאו על מקומם, אך משהבינו כי אין זה חלום אלא מציאות, החליטו לצאת ולחפש אחריו. הרי הרכבת נוסעת ועדיין לא עצרה, כך שבוודאי האיש נמצא על אחד הקרונות. רצה הרבנית לאורך קרונות הרכבת, בדקה שוב ושוב בקרונות השונים, אולם הטורקי נעלם כלא היה.

מששבו בידיים ריקות, מתפלאים ומשתאים על היעלמותו של האיש, נענה רבי חיים משה ואמר בניחותא: את השליחים משמים אין הולכים לחפש. הקב"ה עוזר למי שבוטח בו באמת. השליח מגיע לעשות שליחותו, ולאחר מכן פורח לו איש האמת.

מרומא המשיכה משפחת מנדל לונציה, שם עלו על אונייה שנסעה לארץ ישראל. לאחר תשלום כל הוצאות, נותר בידי הרבנית סכום של שבעה דולרים בלבד. במהלך ההפלגה חלתה הבת הקטנה, רופא האונייה טיפל בה ונטל בשכרו סך שבעה דולרים.

ולסייע. הרבנית מחתה דמעוניה וסיפרה לו את צרתה. האיש נענה ואמר: מה לך לדאוג? הנה יודע אני את כתובתו של מר בעק, ובאשר לחתימה הנוספת - נכון אני להיות הערב השני. האיש עצר עבודה מונית, נתן לה את כתובתו של מר בעק, ואמר לה שעד שתביא את מר בעק לחתום עבודה את הערבות, הוא יקדים לחתום את חתימתו כערב. המונית הגיעה במהירות אל ביתו של מר בעק, והוא שהיה באותה שעה בביתו ניאות ברצון ללכת עם הרבנית ולחתום עבודה את הערבות.

עם בואם למשרדי הסוכנות ראתה הרבנית כי אכן איש זה כבר הקדים וחתם. היא כמובן ראתה את שמו המלא וכתובתו: ד"ר פנחס, רופא שיניים, שמעונו ברחוב אליהו הנביא 9 בחיפה. אכן כבדה נגולה מעל ליבה כשמר בעק צירף את חתימתו, והתהליך כולו הוסדר על הצד היותר טוב.

בימים שלאחר מכן, עם שובה לרמת גן, הייתה הרבנית טרודה להשיג את הסכום כדי לפרוע את ההלוואה ולפטור את הערבים מכל נזק אפשרי. הרבנית גייסה הלוואות ושוב נסעה לחיפה, כדי לשלם את החוב.

להפתעתה הוברר לה שהחוב שולם במלואו. הערב ד"ר פנחס היה כאן ושילם את כל החוב. ביקשה הרבנית להודות לאיש הנלבב והנדיב, אלא שאז התברר לה שכתובת כזאת אינה קיימת בחיפה, ואיש מעולם לא שמע בחיפה על רופא בשם ד"ר פנחס. כל אלו שנשאלו על כך, משכו בכתפיהם בתדהמה רבתית.

זה היה הרגע בו הרבנית הבינה כי האיש האוסטרי, כך גם הטורקי עם התרבוש, הופיע בשלישית כשהפעם הוא גם מרמז את שמו האמיתי: ד"ר פנחס מרחוב אליהו הנביא, שהרי אמרו חז"ל שפנחס זה אליהו הנביא... (הרואה לעניו)

על הפסוקים (במדבר כה יא - יב): **פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָאָה אֶת קְנָאֲתִי בְּתוֹכָם וְלֹא כְלִיטִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָאָה. לָכֵן אָמַר הַגִּבּוֹר נִתַּן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם**, ותיבת 'שלום' נכתבת בתורה: ו' קטיעא. ופירש הרה"ק רבי פנחס מקוריץ זיע"א: דזה רמז לנו דמרגלא בפומייהו דאינשי, דראשי תיבות 'תיקו': ת'שבי ל'תרץ ק'ושיות ו'אבעיות. והנה מבואר בכתובים דקושיא היא שבורה, ואם כן, כשמתרץ הקושיא - הרי נעשה מנשבר שלם. וידוע דפנחס זה אליהו, ולכך כתיב ו' קטיעא, להורות כאילו נכתב 'את בריתי שלם', ורצה לומר, שהנני נותן לו מתנה אשר 'את בריתי שלם' - שהוא יעשה התורה שנקרא 'ברית' - שלם, לתרץ הקושיות וכאמור.

כה קשה, וברצוננו לעבור מהעיר צפת, האם לא משמים נשלחה לנו הצעת הרבנות של בית שאן כדי שנוכל להשתקע שם בכבוד. רבי חיים משה לא איבד לרגע את שלווה רוחו ואמר: כבר חשבתי בליבי לא לכהן כרב בארץ ישראל - איך אוכל להפר את מחשבתי זו?!

לאחר הסירוב העיקש החליט רבי חיים משה לעבור להתגורר במרכז הארץ. לאחר מסכת ארוכה של השתדלויות עלה בידם להשיג דירת חדר בשיכון העולים 'רמת עמידר' שברמת גן, זו יחד עם דירת חדר נוספת בה יוכלו לפתוח עסק לפרנסתם.

הרבנית נאלצה לנסוע אל משרדי הסוכנות שבעיר חיפה כדי להשלים ולסיים את כל הסידורים והניירת עד שיוכלו לבוא אל המנוחה ואל הנחלה. בהיותה בחיפה, נודע לרבנית שעליה לשלם סכום של שבעים לירות, כדמי מפתח, כדי לקבל את הדירות. הפקיד הסביר כי את שבעים הלירות ניתן לשלם בתשלום אחד או לחילופין, להמציא חתימה של שני ערבים המקבלים על אחריותם שהסכום ישולם בסדרה של תשלומים.

כשהפקיד הבין כי לרבנית אין סכום של שבעים לירות ואין לה גם מהיכן להשיג את סכום זה, הוסיף ואמר לה כי גם את האפשרות השנייה עליה לסדר תיכף ומיד. נותן הוא לה עד השעה שתים עשרה בצהריים, כדי להביא את הערבים הללו. לפני הרבנית חפו ממבוכה עצומה. שבעים לירות הם סכום גדול, והימים - ימים של מחסור ומיתון חמור במשק. מהיכן תביא סכום זה בתשלומים - אינה יודעת, ומהיכן תביא את הערבים על כך - על אחת כמה וכמה. אילו היה זה בצפת, שם התגוררו עד לפני זמן מה, ייתכן והיה עולה בידה למצוא מישהו שיסכים לסמוך על נאמנותם, אולם בחיפה אין היא מכירה אף אדם, ובוודאי שלא אדם בדרגת קירבה שכזאת שיסכים לחתום על ערבות כזו, ולא אדם אחד היא זקוקה - אלא שתיים.

ולפתע נצנץ רעיון במוחה: היא נזכרה באחד ממכריהם עוד מערים טעמשוואר, מר בעק היה שמו של האיש, וזכורה הייתה שהאיש מתגורר בחיפה. אלא שמלבד פרט בסיסי זה היא לא ידעה כלום: לא שם רחוב ולא מקום עבודה או כל קצה חוט שיוכל להביאה אל האיש.

ניסתה הרבנית לברר במשרדי העירייה, אולם הבירור לא הניב כל תוצאות. איש לא סייע לה, והיא נותרה אובדת עצות ברחובה של עיר. במר ליבה עליה החלה הרבנית מתייפחת. כאבה היה גדול מנשוא והיא חשה את כל הצער והכאב של השנים האחרונות עולים בקרבה, עד שאיננה יכולה לשאת עוד.

ולפתע, הרבנית שומעת קול מופנה אליה: "שלום, הרבנית מנדל, במה אוכל לעזור לך?". אדם לא מוכר עמד לפניה, וכולו נכונות לעזור

כך התברר שהטורקי נתן בדיוק לפי הצורך להוצאות הדרך לארץ ישראל.

תקופת מה התגורר רבי חיים משה בצפת, אולם המגורים שם היו קשים עבורו. חולשתו הרבה לא עמדה בקור הצפתי של חודשי החורף, גם הרחובות התלולים לא היו לפי כוחו, ורבי חיים משה החל להרהר על מעבר מצפת.

באותם ימים הגיעה לביתו של רבי חיים משה משלחת מכובדת של תושבי 'בית שאן' והצעה נכבדת בפיהם: לכהן כרב בעירם. המשלחת סיפרה לרבי חיים משה של'בית שאן' התקבצו ובאו יהודים רבים מיוצאי ארצות הונגריה ורומניה, ודמות כרבי חיים משה יכולה להתאים עד מאוד להנהיגם כדת משה וישראל.

התברר לרבי חיים משה שראש המדברים במהלך זה של כהונת רבנות בית שאן הוא אדם שהיה ממכריו עוד בשנות מגוריו בעיר טעמשוואר, וידע את סגולותיו הנפלאות. אדם זה שכנע את ראשי הקהילה בבית שאן כי רבי חיים משה מנדל הוא המתאים ביותר להיות רבם, אשר יוציאם ואשר יביאם, ולא תהיה עדת השם כצאן שאין לה רועה.

התנאים שהבטיחו אנשי בית שאן לרבי חיים משה היו מעולים. המשלחת ידעה לומר שרב העיר יקבל בית מרווח למגוריו ומשכורת נאה שתאפשר לו להתקיים בכבוד ובהרחבה. אנשי המשלחת היו בטוחים שרבי חיים משה יתן להם תשובה חיובית נלהבת תיכף ומיד.

אולם למרבה ההפתעה, למרות שרבי חיים משה קיבלם בחמימות רבה ואף הודה להם על הצעתם המכובדת, הוא סירב לקבל על עצמו את עול הרבנות. ונימוקו עמו: היות והוא אינו בכושר גופני טוב ומצבו הבריאותי אינו בכי טוב, מצב זה עלול לגרום לו שלא לבצע כהלכה את תפקיד הרבנות.

אנשי המשלחת לא הרפו ולא נסוגו מההצעה. עז היה חפצם של אנשי בית שאן למנות את רבי חיים משה אלוף לראשם, והם העלו הצעה משלימה: מוכנים ומזומנים הם למנות לצידו של הרב גם מורה הוראה אשר יסייע לרב בכל תפקידי הרבנות, וכך תוקל המעמסה מעל כתפיו.

כיון שראה את נחישותם, החליט רבי חיים משה לגלות להם את סודו: דעו כי עוד בהיותי בחוץ לארץ, בשעה ששכבתי כחולה אנוש בבית החולים, על ערש דוויו, התפללתי לקב"ה לרפואתי ואמרתי שאם אזכה לקום מחוליי אעלה לארץ הקודש לחונן את עפרה ואהיה שם כיהודי פשוט. קיבלתי על עצמי שלא אתמנה לתפקידי שררה ורבנות, אלא אעבוד את השי"ת בהצנע לכת.

הרבנית שהייתה עדה לדיון פנתה לרבי חיים משה ושאלה אותו: הרי מצבנו הכלכלי

מוליך יקירין ויהודשים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהעזרא שליט"א

מִי־הֵתָא חֲדָתָא

חֲדָתָא דְאֹרֵייתָא יְסוּד חֲדָשׁ וְנִפְלֵא עַל הַפְרָשָׁה

קִרְבַּת ה' מִיּוֹחַדַּת בִּימִים אֱלוֹ

כי הקדושה הנמצאת שם רבה יותר. וכן הוא הדבר בימים אלו כדרשתו של **המגיד מקוזניץ ע"ה** בשמו של **המגיד ממעזריטש ע"ה** שדרש (עבודת ישראל מסעי ד"ה אלה, אבות פ"ב מ"ד), כי ימים אלו מסוגלים מאוד להתקרבות לה, וביאר זאת בכתוב 'כל רודפיה', היינו כל הרודף י-ה, שרודף להמליך את הקב"ה במעשיו דיבוריו ומחשבותיו, כדרך שנאמר (הושע ו' א) 'ונדעה נרדפה לדעת את ה' - ה'שיגוה בין המצרים, יכולים הם להשיג זאת בימים אלו.

ביאר זאת המגיד ממעזריטש ע"ה, משל למה הדבר דומה לאדם הרוצה לפגוש את השר הנעלה, דרכו נחלקת ושונה בהתאם למקום הימצאו של השר. אם נמצא השר בביתו, או אז אימתו מוטלת על כולם, ולא כל איש ואיש יכול לבוא פנימה מחמת השומרים הסובבים אותו, ואף אם יעלה בידו, צריך הוא להביא מנחה גדולה כמעלתו של השר.

אך לא כן כאשר השר אינו בארמונו ועובר הוא בשוקים וברחובות חוץ לפלטרין שלו, אז הוא קרוב לכל קוראיו ויאזין שועת כל הקוראים בשמו. וכך הוא הנמשל, כי בזמן הזה נאמר על השכינה הקדושה (משלי כו ח) 'כי כצפור נודדת מקנה' וגו', לכן הרשות נתונה לכל אדם להתקרב אל מלכו של עולם והוא עונה אליהם, וגם תשורה מועטת נחשבת בעיניו ומקבלה בסבר פנים יפות.

בין המצרים הפרטי

יש לנו עוד לדעת כי לכל אחד ישנם הרבה סוגי מצבים שנמצא בהם, שעונים הם להגדרת 'בין המצרים', יש ומרגיש האדם לחוץ מכל הצדדים עד שאין דרך לפנות ימין ושמאל, בין המצרים כפשוטו. אם זה בלימוד התורה או תפילה, כן מרגיש זאת במידה קשה או תאוה שמייחל הוא לשברה, ועוד ועוד לכל איש ומיצריו.

אך זאת ישים אל לבו, כי עתה בימים קדושים אלו הרי הקב"ה קרוב אלינו לשמוע שוועתנו, ובפרט הרוצה להמליך עליו ועל איבריו את הבורא, הקב"ה קרוב אליו לעזור ולסייעו יותר מכל השנה. ועל כן החכם ישנס מתניו לנצל ימים אלו כראוי ולבוא להתקרבות עצומה לבורא העולם.

והצער שהיה בהם נקראים 'בין המצרים'. בתורת החסידות רמזו על האור המסתתר בכל מקום, וכאשר ההסתר גדול יותר, אות הוא

פֶּל רִדְפִיָּה הַשִּׁיגוּה בֵּין הַמְצָרִים (איכה א ג). דרשו חז"ל (איכ"ר א כט) אלו הם כ"א הימים שבין שבעה עשר בתמוז לתשעה באב, שמחמת הדחק

מִילְתָא דְפְלִיאָה

סוּד "וַיֹּאסֶף אֶל עַמּוּי" - לְהִישָׁאֵר בְּתוֹךְ הָעַם

וְרֵאִיתָה אֹתָהּ וְנֹאסַפְתָּ אֶל עַמּוּיָהּ גַּם אֹתָהּ כְּאִשְׁרֵי נְאֻסָף אַהֲרֹן אַחִיָּךְ (כו, יג).

צדיקי עולם הכניסו ימיהם המתוקנים בכלל ישראל. כך אצל אברהם אבינו נאמר (בראשית כד א) 'ואברהם זקן בא בימים', ובדוד נאמר (מלכים א' א א) 'והמלך דוד זקן בא בימים'. וכך גם ביארו בנאמר בשרה (בראשית כג א) 'שני חיי שרה', וכתב רש"י 'כולן שוין לטובה' - שתיקנה את כל ימיה וכולן היו שוים בתיקונם.

ואחר שתיקנו ימיהם, הכניסו את ימיהם המתוקנים שיעמדו להם לכלל ישראל, לעזר לכל אחד שיוכל לתקן חלקו. באברהם אבינו ע"ה נאמר (שם לה כט) 'וימת אברהם זקן ושבע ימים ויגוע וימת ויאסף אל עמיו ויקברו אותו יצחק וישמעאל בניו'. וכוונת 'יאסף אל עמיו' מלמדת שנשאר בתוך עמיו. כמו שכתוב גם באהרן הכהן 'אסף אהרן אל עמיו'.

הַבְּטַחַת ה' לְמֹשֶׁה בְּפִרְשָׁתוֹ וּמַעֲלַת הַיִּשְׂרָאֵלִים בְּעוֹלָם הַזֶּה

ובייחוד זכה לכך משה רעיא מהימנא ע"ה, שאמר לו הקדוש ברוך הוא בפרשת פינחס (במדבר כו יג): 'ונאספת אל עמך כאשר נאסף אהרן אחיך'.

וכבר הקשו הראשונים ז"ל (כפי שמביא התפארת שלמה, סוכות ד"ה וילך): מדוע לא זכה משה רבינו ע"ה לעלות בסערה השמימה ולהישאר שם כמו אליהו הנביא וחנוך? הרי הוא עלה וירד מן השמים כמה וכמה פעמים, והיה ראוי שישאר כולו שם למעלה!

אך זוהי בדיוק מעלתו של משה רבינו ע"ה, האוהב את עמו ישראל ומסר את נפשו עליהם כל ימי חייו. הוא ביקש לחזק את ישראל כל ימיו לבלתי יסתלק זיו יקרו מהם עד עולם, ותמיד עינו עליהם לתומכם בלימוד התורה. חפצו היה להישאר תמיד בתוך בני ישראל ולהיטיב להם בכל דור ודור ('ואתפשטותא בכל דרא'). משום כך הוכרח שגופו הקדוש יישאר בעולם הזה ולא יעלה כולו למעלה, למען תהיה לישראל אחיזה בקדושתו בעולם הזה על ידי גופו הטמון ביניהם. מסיבה זו, בקומו בתחיית המתים יקומו כולם עמו, כל ישני עפר, כי הוא יהיה מחויב בדבר ומוציא את הרבים ידי חובתם (וזהו שאמרו חז"ל 'כל המכבד את התורה גופו מכובד על הבריות', שמשו רבינו נשאר לכבד בגופו ובקדושתו את הבריות).

זהו עומק ההבטחה 'ונאספת אל עמך כאשר נאסף אהרן אחיך' - הקב"ה הודיע למשה: אינך עולה בסערה השמימה כמו אליהו, אלא גופך נשאר בעולם הזה וקדושתך נאספת אל עמך להיטיב להם, ממש כפי שנשאר אהרן אחיך. וזהו שכתוב 'ולא ידע איש את קבורתו' - רוצה לומר, המקום שבו טמונה קדושתו בתוך ישראל, 'לא ידע איש'.

וכך הוא בכל הצדיקים, שהם ניצוצי נשמתו של משה רבינו ע"ה שגם הם נאספים אל תוך העם - שנשאר כוחם וכח ימיהם שתיקנום כולם, לעזור ולסייע לכל איש מישראל שיוכל גם הוא לתקן כל רגעיו ולבוא עם כל ימיו מתוקנים בשלימות.

ברזא דאח"ד

רמזים נפלאים על סדר הפרשה

גם כשמתרומם מהעולם הזה יזכור הצדיק מצרכי בני ישראל

החכמים הקדושים הבינו כי דוד המלך ע"ה הוא המשפיע לכל הדור והוא וכולם נחשבים 'לעמך' התלויים בך, שתשפיע עבורם את כל ההשפעות הנצרכים להם. ועל כן לאחר הפסוקים 'מי ימלל גבורות וגו' שומרי משפט וגו' עושה צדקה בכל עת' וגו' נאמר 'זכרני ה' ברצון עמך' שדוד המלך ע"ה מבקש מהקדוש ברוך הוא אנא הזכירני בשעת התפילה את צרכי בני ישראל המרובים, שלא אשכחם לרוב דביקותי.

להזכיר צרכי ישראל - למנהיגי ישראל גם בעת דביקותם

בכך מבואר הפסוקים בפרשתנו (במדבר כז טו-יז) "פקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה, אשר יצא לפנייהם ואשר יבוא לפנייהם ואשר יוציאם ואשר יביאם ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה, ופירש רש"י: להודיע שבחן של צדיקים שכשנפטרין מן העולם מניחין צרכן ועוסקין בצרכי צבור. ודבריו אינם מובנים, מפני מה דוקא בשעת פטירתם, הלא גם בחייהם עוסקים בצרכי צבור להשפיעם טובות וברכות. אל הפירוש על פי האמור, כשהם מסתלקים מעולם הזה לעלות בעולמות העליונים בשעת התפלה מניחין צרכן ועוסקים בצרכי צבור להשיג עליהם בהשפעות טובות. וזה שהיה משה רבינו ע"ה מתפלל לה' יתברך 'פקוד כו' איש על העדה, אשר יצא לפנייהם' להביא להם השפעות טובות אף אם 'יצא לפנייהם' להסתלק למעלה יהיה 'לפניהם' להיות על לבו זכרונם לטובה, וממילא 'אשר יבוא לפנייהם' להביא להם למטה השפעות טובות, ולא היה עדת ישראל כצאן אשר אין להם רועה."

[וראה עוד בדרך זו בשפת אמת (פר' במדבר תרנ"ו ד"ה במדרש) במדרש 'צדיק כתמר יפרח' צדיקים יש להם תאוה, ומה תאותם הקדוש ברוך הוא 'נפשי אויתך' כו'. והלא הרשעים מלאים תאוה. אך היא תאוה חיצונית ובמקרה, וצדיקים באים לתאוה אמיתית בעצם. דאיתא 'קנאה תאוה וכבוד מוציאין האדם מן העולם' שהם מידות שהנפש מתעורר בהם, אם כן יש בהם פנימיות. וכשם שהם מוציאין הרשעים מן העולם העליון, כך הצדיקים בתאותם וקנאתם לכבוד ה' מוציא אותם מעולם הזה וע"י התשוקה מתדבקין בעולם העליון וכו'. הצדיקים מייגעין עד שזוכין לעורר האהבה הגנוזה בנפשות שהם נמשכין אחר מקורם ובוראם.]

משפט' [ראה ביוסף תהלות להחיד"א ע"ה (תהלים קו ג): 'אשרי שומרי משפט' דמבטלים הדינים, עושה צדקה' דמהפכת מדת הדין למדת רחמים, שגורם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, וזהו 'בכל' יסוד, 'עת' מלכות, ועל ידי זה מתהפך מדת הדין לרחמים כמו שאמרו ז"ל (תנחומא כי תשא יד) בפסוק 'השקיפה' וברך].

הגמרא (כתובות ג) אומרת מי נקרא 'עושה צדקה בכל עת' זה המפרנס אשתו ובניו, ואם כן כל שכן וקל וחומר הצדיקים אשר בזכותם ניזונין כל בני ישראל, שבזכות הצדיק מושפע על כל העולם כל צרכיהם, כדברי הגמרא (ברכות יז): 'כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני, וחנינא בני די לו בקב חרובין', בשביל חנינא בני הכונה כמו 'שביל ודרך' שדרך חנינא בני ניזון כל העולם, כי הוא הפותח שביל ודרך משמים להשפיע טוב לכל העולם [כך כתב בתולדות יעקב יוסף (פר' צו ד"ה עוד י"י כי שמעת): כי שמעתי ממורי 'כל העולם ניזון בשביל חנינא בני', שהוא פתח הצינור ושביל השפע לעולם, ודפח"ח. וכמו שהוא בענין השפע מזונות, כך הוא לפתוח צינורות החכמה הוא על ידי הצדיק מומחה שבדור].

חששו חכמי ישראל שדוד המלך יתעלה מהעולם ולא יתן לב להשפיע פרנסה

כך ברא הקדוש ברוך הוא את העולם שכל הבריאה מתנהלת בסדר זה, שהצדיק משפיע בתפילותיו ועבודתו השפעת שפע ומזון לכל העולם, אך הצדיקים פעמים שעולים ומתעלים לעולמות העליונים ושם אין צרכי עולם הזה תופסים מקום, שאין שם אכילה ושתיה וצרכי בני אדם, וכמבואר 'הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם' הצדיק, כשרואה שהם מבלבלים אותו מעבודת ה' בקדושה וטהרה כפי רצונו, הרי שהוא מסלק עצמו מהם ומהמונם ומתעלה, ואז כיצד יהיה לעולם קיום וכיצד תושפע השפעות הפרנסה לעולם להחיותו.

מזה חששו חכמי ישראל, שדוד המלך נעים זמירות ישראל האהוב המשורר לקונו, ישכח מכל מציאות עולם הזה וגשמיות בעת עבודתו את ה' בדביקות וסילודין. לכן מיד עם שחר נכנסו חכמי ישראל אצלו, קודם שיכין עצמו לתפילה בהתפשטות הגשמיות, להזכירו צרכי בני ישראל המרובים. ולכן אמרו 'עמך' ישראל צריכים פרנסה, כי

יפקד ה' אלקי הרוחת לכל בשר איש על העדה, אשר יצא לפנייהם ואשר יבוא לפנייהם ואשר יוציאם ואשר יביאם ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה. (כו, טו-יז).

ביאור נפלא חידש התפארת שלמה (פר' פינחס ד"ה א"י יפקוד) לבאר מה הכונה בדברי המשנה (אבות פ"ד משנה כא) 'הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם', וכתב שכאשר הצדיק רואה שמבלבלים אותו עניני עולם הזה 'הקנאה והתאוה והכבוד', הוא מסלק את עצמו וכל מחשבתו מעולם הזה ומתחבר לעולמות עליונים, ומוציאין את האדם מהעולם, הכונה שמוציאים את הצדיק מעולם הזה לעלות במדרגה גבוהה לעולמות עליונים.

יש להבין מה שנכנסו חכמי ישראל עם עלות השחר ואמרו 'עמך ישראל'

בכך מוזארים היטב דברי הגמרא (ברכות ג) בודד המלך ע"ה, כיון שעלה עמוד השחר נכנסו חכמי ישראל אצלו, אמרו לו אדונינו המלך עמך ישראל צריכין פרנסה, אמר להם לכו והתפרנסו זה מזה, אמרו לו אין הקומץ משביע את הארי ואין הבור מתמלא מחוליתו, אמר להם לכו ופשטו ידיכם בגדוד, מיד יועצים באחיתופל ונמלכין בסנהדרין ושואלין באורים ותומים. וקשה בדברי הגמרא כמה קושיות.

האחת, הגמרא אומרת 'כיון שעלה עמוד השחר נכנסו', מפני מה נכנסו אצלו דוקא בבוקר ולא במהלך היום. שאלה שניה, מה מונח בכך שאמרו 'עמך ישראל', מדוע לא יכלו לומר 'עם ישראל'. והשלישית, מפני מה נכנסו דוקא החכמים ולא העניים הצריכים לפרנסה.

הצדיק מבטל הדינים ומשפיע חסדים ושפע לקיום הבריאה

ומבאר, ידוע כי יש כח ביד הצדיק לבטל הדינים והגבורות, כמו שעולה מהפסוקים בתהלים (קו ב-א) 'מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהילתו, אשרי שומרי משפט עושה צדקה בכל עת', 'מי' מדבר בצדיק הנקרא 'מי', והוא 'ימלל גבורות ה'', 'ימלל' מלשון מולל מלילות, דהיינו מפרק את התבואה, וכן הצדיק ממלל את הדינים וממתיקם. 'אשרי שומרי משפט' אשריהם של הצדיקים השומרים את בני ישראל מהמשפט והיסורים. והם 'עושה צדקה בכל עת', אלו שעושים צדקה בכל עת הם ממללים הגבורות והדינים והם 'שומרי

מילין יקירין

פרקי הדרכה ועבודה ה'

על סדר פרקי אבות

עיקר הדיבור יהיה בתורה ותפילה ולא יניח ליצר להפך הדיבור לבחי' מצרים

רק לתקן נפשו, ולכן כפרת חטאי הדיבור אינו בבהמה. מה גם, שכיון שחטא זה הינו חמור כל כך שפוגם בנפשו, לא רצה הבורא שתתעכב תשובתו עדי תשיג ידו לקרבן בהמה.

ולזה ברוב חסדי הבורא אשר הפליא עמנו, ציוונו להביא רק פטפוטי עופות נגד הקול, או מנחה שהוא הקרבת הנפש, כמאמר חז"ל (מנחות קד): במנחת עני 'כאילו הקריב נפשו', ולזה ציווה הקב"ה בחטאים אלו קרבן דלות ודלי דלות כי זו תכלית קרבנות אלו לכפר על נפשו, וכדי למהר טהרת הנפש הישראלי אפילו אם אינו בהישג יד בשונה משאר קרבנות.

ישמור פיו מדברים בטלים כדי שיוכל להוציא בו דברי קדושה

אחר ראות עינינו כזאת, נשריש בליבנו היטב כי 'מוות וחיים ביד לשון' (משלי יח כא), ונשכיל לשמור נפשנו ע"י שנשמור פינו מכל דיבור אסור ח"ו, ואפילו מדברים בטלים כי בכך נשמור נפשנו מכל טומאה ופגם, כלשון קדשו של השפת אמת (מצורע חרס"א ד"ה בפסוק): ולפי שכח הלשון גדול מאוד צריכין להיזהר מדברים בטלים והם מעכבין הפה ולשון להוציא בהם דברי קדושה, כמו שכתוב 'ודברת בם', אמרו חז"ל השח שיחה בטלה עובר בעשה 'בם' ולא בדברים אחרים. שהוא תנאי שכפי מה ששומר פיו מדברים בטלים כך יכול לדבר בם.

ובזה מבאר הפסוק (ויקרא יד ד), 'ולקחו למטהר שתי צפרים חיות טהורות', ופירש רש"י: לפי שהנגעים באין על לשון הרע, שהוא מעשה פטפוטי דברים, לפיכך הוזקקו לטהרתו צפרים, שמפפטין תמיד בצפצוף קול. ובזוהר אמרו שכמו שיש עונש על דיבורים אסורים כמו כן יש עונש על דיבורים טובים שהיה לו לומר ולא אמרם. ועל זה כתב השפת אמת: והצפרים באים לתקן ב' החטאים, השחוטא לבער ולפרוש עצמו מדברים בטלים, ומכל שכן לשון הרע. והמשולחת להכין הפה ולשון להוציא בהם דברי תורה. ולכן השחוטא אסורה ומשולחת מותרת כמו שדרשו חז"ל (קידושין נז). 'כל צפור טהורה תאכלו' (דברים יד יא) לרבות המשולחת שרומז על הדיבור הטהור שזה עיקר האדם. לנפש חיה לרוח ממללא.

מזהיר את האדם 'אל תתן את פין לחטיא את בשרך' (קהלת ה ה), כי דברים בטלים גורמים טומאה לגוף האדם, ולפיכך אבותינו הקדושים היו שרוים כל ימיהם בתענית דיבור שלא יהיה מצוי בהם ח"ו דיבור של מה בכך, אלא לקדש כח הדיבור לעבודת הבורא.

לגודל פגם הנפש שבחטא הדיבור תיקנה תורה קרבן מיוחד

משום שכוח הדיבור גדול כל כך עד שאם פוגם בו נפגמת כל קדושתו, נתן הקב"ה כפרה מיוחדת לפוגם דיבורו, וכך ביאר בדברי חיים (החודש ד"ה במדרש), מצינו (כריתות י) שהתורה הקדושה ציוותה להביא קרבן דלות של שני ציפורים ואם אין ידו משגת מביא קרבן דלי דלות של מנחה, רק בשלושה מקרים, בטומאת מקדש, בשבועת העדות, ובשבועת ביטוי שפתים. וקשה מדוע לא נתנה תורה אפשרות זו גם בשאר חטאות, ומי שאין ידו משגת יביא קרבן כפי השגת ידו ויתכפר אף בציפורים או במנחה.

מתרץ הדברי חיים, כי ענין הקרבן הוא להקריב נפשו הבהמית לפני ה', ויתחרט על מה שעבר, והקב"ה עוזרו לכפר עליו ויפדה נפשו מרדת שחת, ולכן גזרה חכמתו 'יתברך על כל חטא מהו מין קרבנו, שעל ידו יתכפר האדם. ואפילו אם אין ידו משגת לקרבן זה, ימתין עד שיהיה בידו להביאו, כי הרי זו תכלית הקרבן, שכנגד קרבן הבהמה יקריב את נפשו הבהמית, ואילו ציפורים או מנחה, אינם מורות על נפשו הבהמית.

אך בדברים התלויים בפה האדם, שזה עיקר כח האדם כמאמר הכתוב (בראשית ב י) 'ויהי האדם לנפש חיה' וכתרגומו 'לרוח ממללא'. נמצא החוטא בדיבורו פוגם בעצמות הנפש, ולא בנפש הבהמית תלוי החטא, רק בנפש אביו שבראו, שהרי נפשו נוצרה מנפיחת פיו של הבורא כביכול כמו שכתוב (שם) 'ויפח באפיו נשמת חיים' ומכך 'ויהי האדם לנפש חיה'. אם כן תכלית הקרבן אינה ככל הקרבנות לתיקון נפש הבהמית,

וְכָל הַמְרֵבָה דְּבָרִים, מְבִיא חֲטָא (פ"א, משנה יז). לביאור משנה זו יעלו ויבואו דברי קדשו של הרה"ק מרופשיץ ע"ה (זרע קודש פר' קדושים ד"ה לא תעשו), ומבאר, שהאותיות הקדושות נגזרים מחמש מוצאות הפה [בספר יצירה (פ"ב מ"א): עשרים ושנים אותיות יסוד, חקוקות בקול, חצובות ברוח, קבועות בפה בחמשה מקומות אחת"ע בומ"ף גיכ"ק דטלנ"ת זסשר"ץ], והאותיות 'קדושה' מורכבים מכל חמשת מוצאות הפה, כל אות ממוצא פה אחר, לרמוז שיקדש האדם את חמש מוצאות הפה ושכל דיבורו יהיה בקדושה יתירה, ואז יתקיימו ויאירו בו כל אותיות התורה בשלימות, כי מבלעדי הקדושה אין שום כח לפתוח הפה בדברי תורה.

הפה לא נברא באדם אלא לעסוק בתורה ובתפילה, כמו שכתוב (דברים יז) 'ודברת בם' ולא בדברים בטלים. אך אם חס ושלום מניח ליצר להיכנס בתוך דיבורו נעשה מכך בחינת 'מצרים', כמו שכתב הרבי מרופשיץ במקום אחר (שם בא ד"ה ומה שכתוב) כי מ' פתוחה וסתומה רומזים לפיו של האדם, כי בכדי לומר אות מ"ם נצרך להשתמש גם במ' סתומה, וכל עוד שאינו מסיים במ' סתומה, אינו יכול לומר את שמה של האות. ולכן האות מ' רומזת על הדיבור, כי כמו אמירת האות מ' כך גם דיבורו של האדם, כשפותח פיו לדבר אינו מסיים דיבורו עד שסותם את פיו. אך אם מניח ל'יצר' דהיינו שמניח אותיות אלו 'צ' 'ר' להיכנס בין פתיחת דיבורו לסגירת פיו, ומדבר דברים אסורים נעשה מזה 'מצרים', דהיינו מ' פתוחה וס' סתומה וה'יצר' ביניהם, שזה היה רצון מצרים לפעול שיהיה הדיבור בגלות.

וזאת לימדונו רבותינו בתורה שבעל פה שעיקרה היא אמירת פיו, שלא כתורה שבכתב שעיקרה היא מה שנכתבה בספר, ועל כן פותחת (ברכות ב) באות מ' פתוחה - 'מאימתי קורין את שמע', ומסיימת (עוקצין פ"ג מ"ב) במ' סתומה - 'ה' יברך את עמו בשלום' (תהלים כט יא), כי כאשר אדם פותח פיו - ידבר בתורה, וכשמסיים לימודו יסגור פיו, ולא יתן ליצר לבוא אל ביתו בדיבורו סרק והבל, ועל אחת כמה וכמה דיבורים אסורים.

וזו אמרם במשנתנו 'וכל המרבה דברים מביא חטא', כי כל שיחה בטילה מרחיקה את האדם מדברי תורה, ושלמה המלך ע"ה

יצא לאור ע"י מכון אור לישרים
© כל הזכויות שמורות
אין להעתיק או לנשט ללא אישור
מפורש בכתב ממכון אור לישרים

מבאר מתי נאבדים רשעי הגוים קודם זמנם.

ושואל, ואי תימא - ואם תאמר, איהו עד לא מטו זמנייהו, אמאי עביד בהו דינא - אותם שעדיין לא הגיע זמנם להיפרע, למה עושה בהם הקדוש ברוך הוא את הדין. ומשיב, אלא, אינון גרמין בישא לגרמיהו - הם גרמו רעה לעצמם, דהא קודשא בריך הוא לא עביד בהו דינא עד לא מטא זמנייהו - שהרי באמת אין הקדוש ברוך הוא עושה בהם את הדין עד שלא יגיע זמנם, אלא בגין דמשתתפי בהדייהו דישראל לאבאשא לון - אבל כיון שמתחברים לישראל להרע להם, וכאשר שבים בני ישראל בתשובה בהיותם במצור ובמצוק, אז מושיע הקדוש ברוך את ישראל, ובגין כך עביד בהו דינא ואוביד לון מעלמא בלא זמנא - ומשום כך עושה הקדוש ברוך הוא בהם את הדין ומאבד אותם מן העולם אף קודם שהגיע זמנם. ודא הוא דאבאיש קמיה - וזהו רע בעיני הקדוש ברוך הוא, כיון שאינו רוצה לאבד מעשה ידיו קודם שהגיע הזמן שהיו ראויים ליענש. ובגין כך אטבע מצראי בימא - ולכן הטביע את המצרים בים אף שהיה קודם שהסתיימו ארבע מאות שנים שהיו צריכים בני ישראל להיות במצרים, משום ששבו בני ישראל בתשובה, ואוביד שנאיהו דישראל - וכן מטעם זה איבד את שונאיהם של בני ישראל בימי יהושפט (דה"ב פרק כ), וכן פלהו - וכן כל הרשעים שהצרו לישראל, נאבדו קודם זמנם. דהא בגיניהו דישראל אתאבדו בלא זמנא - שהרי בשביל שהצרו לבני ישראל נאבדו לפני זמנם, ואז אין הקדוש ברוך הוא שמח במיתתם, ואין התפארת מתייחד עם המלכות.

ומבאר מתי שמח הקדוש ברוך הוא בהאבדת הרשעים.

ושואל, ואי תימא - ואם תאמר, הא תנינן - הרי למדנו (ראה סנהדרין טז:) דלית חדוה קמי קודשא בריך הוא פד איהו עביד דינא פתיביא. אלא, תא חו, בשעתא דאתעביד דינא פתיביא, חדוון ותושפתח קמיה על דאתאבדו מעלמא. והני מלי, פד מטא ההוא זמנא דאוריף לון, ולא תאבן לגביה מחוביהו. אבל אי אתעביד בהו דינא עד לא מטא זמנייהו, דלא אשתלים חוביהו, כמה דאת אמר (בראשית טו טז) 'פי לא שלם עון האמורי עד הנה', פדין לית חדוה קמיה ובאיש קמיה על דאתאבדו.

ואי תימא, איהו עד לא מטו זמנייהו, אמאי עביד בהו דינא. אלא אינון גרמין בישא לגרמיהו, דהא קודשא בריך הוא לא עביד בהו דינא עד לא מטא זמנייהו, אלא בגין דמשתתפי בהדייהו דישראל לאבאשא לון, ובגין כך עביד בהו דינא ואוביד לון מעלמא בלא זמנא. ודא הוא דאבאיש קמיה, ובגין כך אטבע מצראי בימא, ואוביד שנאיהו דישראל בימי יהושפט (דה"ב פרק כ), וכן פלהו. דהא בגיניהו דישראל אתאבדו בלא זמנא.

מביא דינים על הרשעים, אז לית חדוה קמי קודשא בריך הוא פזמנא דאתאבדו חייבי עלמא, ואינון דארגיזו קמיה - אין שמחה יותר גדולה לפני הקדוש ברוך הוא כפי שהוא באותו זמן שנאבדים הרשעים ואותם המכעיסים לפניו. דהא הוא דכתיב - זהו מה שכתוב (משלי יא י) 'ובאבוד רשעים רנה'. כי אז מתרוממת המלכות ומתייחדת עם התפארת, על ידי שעשתה המלכות דין עם הרשעים. ומוסיף, וכן בכל דרא ודרא דעביד דינא בחייבי עלמא - בכל דור ודור שעושה דין עם הרשעים שבעולם, חדוה ותושפתח קמי קודשא בריך הוא - יש שמחה ושבח לפני הקדוש ברוך הוא.

ומבאר מתי שמח הקדוש ברוך הוא בהאבדת הרשעים.

ושואל, ואי תימא - ואם תאמר, הא תנינן - הרי למדנו (ראה סנהדרין טז:) דלית חדוה קמי קודשא בריך הוא פד איהו עביד דינא פתיביא - שאין שמחה לפני הקדוש ברוך הוא כאשר הוא עושה דין עם הרשעים, והיינו משום שאין התפארת מתייחדת אז עם המלכות. ומשיב, אלא, תא חזי - בוא ראה, בשעתא דאתעביד דינא פתיביא - בשעה שנעשה הדין ברשעים, חדוון ותושפתח קמיה על דאתאבדו מעלמא - יש שמחות ושבים שמשבחים לפני הקדוש ברוך הוא על שנאבדו מהעולם. והני מלי - והדברים הללו הם פד מטא ההוא זמנא דאוריף לון - כאשר כבר הגיע אותו הזמן שהאריך להם הקדוש ברוך הוא אפו כדי שיחזרו בתשובה, ולא תאבן לגביה מחוביהו - ואלו הרשעים לא שבו בתשובה אליו מעוונותיהם, אז שמח הקדוש ברוך הוא באיבודם, ומתייחדים תפארת ומלכות. אבל אי אתעביד בהו דינא עד לא מטא זמנייהו - אבל אם נעשה בהם דין עד שלא הגיע הזמן שהאריך להם הקדוש ברוך הוא, דלא אשתלים חוביהו - שלא נשלם עונם, כמה דאת אמר - כמו שנאמר (בראשית טו טז) 'פי לא שלם עון האמורי עד הנה', שאמר הקדוש ברוך הוא לאברהם שלא יתן את הארץ אלא לדור רביעי, כי עדיין לא נתמלא סאתם של האמורי, אשר בשבילם צריכים ליאבד מן הארץ. פדין לית חדוה קמיה ובאיש קמיה על דאתאבדו - אז אין שמחה לפני הקדוש ברוך הוא, ורע בעיניו על מה שנאבדו הרשעים מן העולם, ואין התפארת מתייחדת עם המלכות, מפני שעוררה דינים בעולם שלא בצדק.

ומבאר כי בחורבן הבית לא היתה שמחה גם אם הוא לאחר שנתמלא סאתם.

אבל פד אשתלים זמנא דאוריף לון ולא תבו - אבל כאשר נשלם הזמן שהאריך להם הקדוש ברוך הוא אפו, ולא שבו בתשובה, פדין חדוה ותושפתח קמיה על דאתאבדו מעלמא - אז יש שמחה ושבח לפני הקדוש ברוך הוא על שנאבדו מהעולם, ומתייחדים תפארת ומלכות. פר בזמנא דאתחריב פי מקדשא - חוץ מן הזמן שנחרב בית המקדש ונענשו הרשעים, דאף על גב דאשתלים זמנא דילהו דארגיזו קמיה - שאף על פי שנשלם זמנם של אותם שהכעיסו את הקדוש ברוך הוא, בכל זאת לא הוה חדוה קמיה - לא היה שמחה לפני הקדוש ברוך הוא, ונפרדה המלכות מן התפארת ונחרבה, ומההוא זמנא לא הוה חדוה לעילא ותתא - ומאותו הזמן שנחרב בית המקדש לא היה שמחה לא למעלה ולא למטה.

נפשי צמאה לדעת כל רז סודך

זוהר אור, יחידי
אור וי' דברי אחר הוא
(המחבר, חת)

זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והנבוא" >

ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66

אדרב: 437-0054 (718) | אדרבה: 0176-8806-44-20
להשיג בתנזיות הספרים המובחרות

ג"ך

על התורה וג"ך

תלמוד כבלי

ג"ך מקראות גדולות

גך תלמידים

ג"ך מקראות גדולות - לתלמידים

משך חכמה
המבואר

צדור המזר ואשכול הכופר
המבואר

עקידת יצחק
המבואר

מאיר תהילות
המבואר - תהלים

אורים ותומים
המבואר - ירמיה

פניני אביר יעקב
תורה

חק ליעקב

זרע שמשון
המבואר

תורת משה - אלשיך
המבואר

ביאורי התוספות

עין יעקב

שולחן שבת
עם אור החיים

חיים כולכם חיים

אוצרות אור החיים
מתיבוא

לזכות עופר פנחס בן צילה שיחי' · קרן בת רונית שתחי' טל

אדמונד שיחי' בן איזה · רונית בת ינינה יעל · בנימין בן אסתר כל יוצאי חלציהם שיחי' להצלחה רבה ומופלגה בכל מעשה ידיהם, ולאריכות ימים ושנים טובות מתוך בריאות ונחת · לעילוי נשמת צילה בת דורה צביה ומאיר ע"ה ·

☞ להצטרפות חייג עכשיו: 1800-22-55-66 והגליון בדרך אליך

You can now subscribe and get journal delivered to your door.
Call 718-407-2479 or email otzarpninei@gmail.com